2e Bestuursrapportage 2026

gemeente Winterswijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave....3
Inleiding....3
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk....7
1.1 Volksgezondheid....7
1.2 Maatschappelijke ondersteuning....9
1.3 Jeugd....13
Financiële afwijkingen programma 1....19
Programma 2 Meedoen in Winterswijk....21
2.1 Cultuur....21
2.2 Sport....24
2.3 Inkomen en participatie....26
2.4 Educatie....30
Financiële afwijkingen programma 2....33
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk....35
3.1 Openbare ruimte....35
3.2 Klimaat, water en milieu....39
3.3 Duurzaamheid en milieu....40
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen....43
3.5 Economie en Lobby....55
Financiële afwijkingen programma 3....60
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk....65
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening....65
4.2 Openbare orde en veiligheid....68
Financiële afwijkingen programma 4....72
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk....74
5.1 Algemene middelen....74
5.2 Lokale belastingen....75
Financiële afwijkingen programma 5....76
Recapitulatie programma's....78
Investeringen....80
Rechtmatigheid....81
Ontwikkelingen Wmo en jeugdhulp....82

Inleiding

Inleiding

Voor u ligt de 2e Bestuursrapportage 2026.

Deze rapportage heeft betrekking op de periode januari tot en met september 2026. De rapportage geeft een toelichting op de realisatie van de politiek-bestuurlijke doelstellingen, als ook van de afwijkingen en financiële bijstellingen. Voor de activiteiten geven we met een indicator op de onderdelen kwaliteit en tijd een toelichting.
Voor alle programma's verloopt de realisatie in hoofdlijnen naar tevredenheid over de kwaliteit, conform de planning en binnen de financiële kaders van de begroting. We maken een inhaalslag in het onderhoud van wegen, riolering en openbare verlichting. Uiteraard treden er bij de uitvoering van de werkzaamheden afwijkingen op. De afwijkingen worden grotendeels verklaard door knelpunten in de beschikbare capaciteit, zowel intern en bij aannemers. Daarnaast loopt door technische complexiteit en afhankelijkheid van de externe omgeving een aantal projecten vertraging op. Ook werken we aan de versterking en continuïteit van de dienstverlening van onze organisatie.
Naast het informeren van de voortgang op de doelstellingen, geeft deze rapportage tevens een beeld van de financiële stand van zaken. De bijstellingen van de financiën zijn toegelicht ten opzichte van de 1e prognose 2026 met als peildatum 1 april 2026. De gemeente Winterswijk voert een financieel solide beleid. Door extra baten, lagere lasten en onttrekkingen aan reserves verwachten we in 2026 een financieel voordeel te behalen van € 5,4 miljoen.
Met deze rapportage schatten we zo goed mogelijk de realisatie van de doelstellingen en de hierbij behorende budgetten in. Met een resterend kwartaal in 2026 treden hier mogelijk nog afwijkingen op. Deze worden toegelicht in de jaarstukken van 2026.

Leeswijzer

In deze 2e Bestuursrapportage volgen we de indeling uit de begroting 2026.

- 2e financiële prognose 2026
- Programma's onderverdeeld in de beleidsvelden met bijbehorende activiteiten
- Financiële afwijkingen per programma
- Recapitulatie programma's
- Investeringen
- Rechtmatigheid
- Ontwikkelingen Wmo en jeugdhulp

Per activiteit leest u de voortgang op de onderdelen kwaliteit en tijd. Een toelichting op de activiteit wordt gegeven wanneer een onderdeel niet op "groen" staat of als het bestuurlijk relevant is.
De interpretatie van de stoplichtindicatoren is als volgt:
Rood: de voortgang van de activiteit zoals geformuleerd in het laatst vastgestelde P&C-document van het lopende jaar zal niet worden gehaald, c.q. de activiteit komt te vervallen.
Oranje: de verwachting is dat de voortgang van de activiteit zoals geformuleerd in het laatst vastgestelde P&C-document van het lopende jaar, in negatieve zin niet gaat zoals verwacht.
Groen: de voortgang van de activiteit ligt in lijn met het laatst vastgestelde P&C-document van het lopende jaar, c.q. de activiteit is afgerond.
In de financiële afwijkingen per programma geven we in de financiële tabellen het volgende per beleidsveld weer:

- De stand van de begroting 2026 na de 1e prognose;
- De stand van de begroting 2026 na de 2e prognose;
- De bijstellingen van de ramingen (mutaties) in deze 2e prognose.

De financiële afwijkingen lichten we toe per beleidsveld per programma. Bij de exploitatie (baten en lasten) lichten we afwijkingen van € 50.000 of groter toe en bij de kleinere afwijkingen lichten we toe indien nodig.

2e prognose 2026

x € 1.000	2026
Stand begroting 2026-2029	0
Bijstellingen Prognose 2 2025	-1.298
Bijstellingen n.a.v. jaarrekening 2025	-3.770
Bijstellingen Prognose 1 2026	3.437
Stand Prognose 1 2026	-1.631
Bijstellingen Prognose 2 2026	7.042
Stand 2e prognose 2026	**5.410**
Waarvan incidenteel	817
Waarvan structureel	4.593

Financiële prognose

In deze rapportage rapporteren we financieel en inhoudelijk alleen over het lopende jaar. Wanneer ontwikkelingen een structureel effect hebben, dan nemen we die mee in het eerstvolgende P&C-document waarin een herziening van het financieel meerjarig perspectief is opgenomen (de kadernota of begroting).
In bovenstaande tabel ziet u de ontwikkeling van het geraamde begrotingssaldo voor het jaar 2026. Waar we bij de 1e prognose 2026 nog een tekort van € 1.631.000 hadden, stellen we dit nu bij naar een verwacht voordelig resultaat van € 5.410.000. Hiervan heeft € 817.000 betrekking op incidentele activiteiten en € 4.593.000 op structurele activiteiten.
Per saldo is, ten opzichte van de 1e prognose, sprake van een positieve bijstelling van € 7.000.000. Dit betreft het saldo van meevallers en tegenvallers inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves, en bestaat uit een voordeel op baten en lasten van € 2.270.000 (baten € 11.078.000 hoger, lasten € 8.808.000 hoger) en een positief saldo op de mutaties in reserves van € 4.772.000 (onttrekkingen € 9.374.000, toevoegingen € 4.602.000).
Bij de jaarrekening over 2026 zal het uiteindelijke rekeningresultaat blijken, omdat het hier de stand van september 2026 betreft waarin afwijkingen van het laatste kwartaal niet zijn meegenomen.
De belangrijkste meevallers(> € 250.000) zijn:

Hogere baten Publieke Mobiliteit (ZOOV)	€ 506.000
Lagere lasten individuele- en groepsbegeleiding	€ 1.198.000
Hogere baten opvang ontheemden Oekraïne	€ 3.903.000
Lagere lasten inburgeringsvoorzieningen	€ 267.000
Provinciale subsidie voor verdere herstel stormschade van 2 juli 2025	€ 610.000
Subsidie uitvoeringskosten aanvullende gevelmaatregelen	€ 697.000

Hogere OZB-opbrengsten	€ 250.000
Algemene uitkering	€ 286.000
Lagere lasten langlopende rente	€ 478.000

De belangrijkste tegenvallers (> € 250.000) zijn:

Hogere lasten Publieke Mobiliteit (ZOOV)	€ 420.000
Hogere lasten opvang ontheemden Oekraïne	€ 2.829.000
Hogere lasten sport	€ 392.000
De uitvoeringskosten aanvullende gevelmaatregelen	€ 697.000
Hogere personeelskosten	€ 625.000

Onderstaande tabel bevat een totaaloverzicht van de overhevelingen die binnen de programma's nader zijn toegelicht:

Programma's	**Onderwerp**	**Bedrag**
Programma 1	Uitvoeringsprogramma visie Sociaal Domein	€ 150.000
Programma 3	Vitaal Platteland	€ 60.000
Programma 3	Speelterreinen	€ 81.000
Programma 3	Haalbaarheidsonderzoek industrieel erfgoed Laan van Hilberink	€ 35.000
Programma 3	Opstellen omgevingsplan	€ 165.000
Programma 3	Project WoooW	€ 115.000
Programma 3	Voorbereiding Stichting Terra Temporalis	€ 27.800
Programma 3	Uitvoering economisch beleid	€ 75.000
Programma 3	Parkeernota centrum	€ 40.000
Programma 3	Verkeersonderzoeken Rondweg West en Vrijheids	€ 40.000
Programma 4	Leader Achterhoekse projecten	€ 43.500
Totaal:		**€ 832.300**

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk

Inleiding

In het programma 'Sociaal krachtig Winterswijk' geven we een toelichting op de beleidsvelden volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd.
In Winterswijk werken we dagelijks aan een samenleving waarin iedereen kan meedoen, waarin uitdagingen samen worden opgepakt en sociale binding versterkt. Ieder kind krijgt de kans om veilig, gezond en kansrijk op te groeien in Winterswijk. Ook voor onze volwassen inwoners vinden we het belangrijk dat zij gezond en energiek zijn en regie kunnen nemen op hun eigen gezondheid en geluk. We bouwen verder op de kracht van de Winterswijkse samenleving en bieden Winterswijkers de zorg en ondersteuning die bij hen past.
We zien het SKB als een onmisbare schakel in het zorgaanbod in Winterswijk. Ook blijft Winterswijk zijn verantwoordelijkheid nemen voor de opvang van vluchtelingen. Het asielzoekerscentrum is een voorbeeld voor de rest van Nederland.

1.1 Volksgezondheid

Ambitie

We vinden het belangrijk dat alle inwoners volwaardig mee kunnen doen in onze samenleving. We willen dat zij gezond en energiek zijn en zelf de regie kunnen nemen op gezondheid en geluk. De regio is voorzien van een volwaardig aanbod aan zorgvoorzieningen, waaronder het ziekenhuis. Het zorgaanbod is op elkaar afgestemd.
Relevante documenten:

- Wij Winterswijk, visie sociaal domein 2025-2033.
- Regionaal preventieakkoord ‘Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek’.
- Regionale nota gezondheid ‘Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek’.
- Gezond en gelukkig in de Achterhoek.

Doelstellingen

Om gezondheid en geluk te bevorderen bieden we signalerende en preventieve activiteiten die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Het regionaal preventieakkoord is onze leidraad

Activiteiten

Deelname regionaal preventieakkoord

We zijn sinds 2020 aangesloten bij het regionale preventieakkoord 'Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek' (2020-2030). Speerpunten zijn:
bewegen, Achterhoek Rookvrij, minder overmatig alcoholgebruik, middelengebruik bespreekbaar maken, gezonde voedingskeuzes, ‘Iedereen doet mee’ en de basis op orde. Bij deze speerpunten horen activiteiten en campagnes die dit alles onder de aandacht brengen van onze inwoners.

Kwaliteit (toelichting)
Sinds januari 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend door gemeenten, GGD's, zorgverzekeraars en het ministerie van VWS. Zij zetten gezamenlijk in op een gezond en actief leven met een stevige sociale basis. Het GALA beoogt preventie op een hoger plan te tillen, zodat onze inwoners gezonder blijven en zorgkosten beheersbaar blijven. Het GALA zet breed in; het lokale preventieakkoord maakt deel uit van het GALA en vervalt als afzonderlijk beleidsdocument. Winterswijk onderschrijft de doelen van het GALA en het overgrote deel van de huidige preventie-inzet sluit hierop aan. Onze speerpunten zijn: veerkracht en weerbaarheid 0-100, leefstijl 0-100 en opvoeding.

In 2026 werken we nog steeds aan het GALA met behulp van subsidie. Deze hebben we aangevraagd bij het ministerie van VWS voor 2023-2026 en zetten we zoveel mogelijk in voor bestaande preventie. Maar we gebruiken de subsidie ook voor onze buurtsportcoaches, voor de uitvoering van het lokale sportakkoord en voor regionale coördinatie op de ketenaanpakken: obesitas kinderen, obesitas volwassenen, valpreventie, kansrijke start en welzijn op recept.
In 2026 wordt het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) verder ontwikkeld. Dit is een vervolg van het GALA en IZA.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het GALA loopt van 2023 tot en met 2026.
Tijd (indicator)

Uitvoeren projectplan in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
We geven uitvoering aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Dit programma focust op preventie en gezondheid via sport en beweging, gezondheid en het versterken van de sociale basis. Gemeenten, de GGD, zorgverzekeraars en het ministerie maken onderdeel uit van het akkoord.
Kwaliteit (toelichting)
Momenteel wordt uitvoering gegeven aan het projectplan in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) 2023 tot en met 2026. Dit plan wordt gefinancierd door de Specifieke Uitkering GALA.
Omdat de bestaande preventieve activiteiten in Winterswijk een goede aansluiting hebben bij de doelen van het GALA wordt een groot deel van de bestaande preventieve activiteiten hiermee gefinancierd. De resterende middelen worden ingezet op nieuwe initiatieven zoals valpreventie, kinderen en volwassenen naar gezond gewicht, gezonde leefstijl, mentale gezondheid en sociale verbondenheid, versterken van de sociale basis en monitoring en onderbouwing van preventieve interventies.
In 2026 wordt een aantal preventie-onderwerpen niet meer vergoed uit het GALA; deze worden voldaan uit de algemene middelen. De resterende GALA preventie-onderwerpen zijn echter opgehoogd waardoor het totaal van de GALA-middelen nagenoeg gelijk is gebleven.
Na 2026 worden er geen GALA-middelen meer beschikbaar gesteld vanuit het Rijk. Daarvoor in de plaats is het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) opgesteld. Het AZWA wordt momenteel verder uitgewerkt. Wat de gemeente concreet kan verwachten is nu nog niet bekend.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

GALA loopt tot eind 2026. In 2027 ontvangen we middelen uit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We sturen op behoud van zorgaanbod en voorzieningen

Activiteiten

Lobby voor het behoud van het SKB

Het SKB is onmisbaar in het zorgaanbod van Winterswijk en de regio. Daarom zetten we ons tot het uiterste in om een volwaardig ziekenhuis te behouden.

Kwaliteit (toelichting)

Wij zetten, middels lobby en het gebruik van politieke lijnen richting Den Haag en andere betrokken partijen, in op het behoud van het SKB als een volwaardig ziekenhuis. De regionale rol/functie en het belang van het behoud van het SKB blijven we onder de aandacht brengen. Dit om de nabijheid en de kwaliteit van de zorg voor inwoners in de Oost-Achterhoek voor de toekomst te borgen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een continu proces.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Hoe ervaren inwoners hun gezondheid/kwaliteit van leven. (Bron: CBS)
- Beperking van de toename van het aantal chronisch zieken. (Bron: CBS)

Risico's

- De invloed van de gemeente op het behoud van voorzieningen zoals het SKB is veelal beperkt tot lobby.
- Preventie: bij een nieuwe aanpak zijn de effecten vooraf niet altijd zeker.

1.2 Maatschappelijke ondersteuning

Ambitie

We zetten in op een goede fysieke en sociale infrastructuur, waarbij zorgplicht, een dekkend zorglandschap en een minimale sociale basis uitgangspunten zijn.
Daarnaast hebben we zorg ingekocht die kwalitatief goed en betaalbaar is en die stimuleert tot zorginnovatie en samenwerking.
Binnen het sociaal domein werken we verder aan goede sturingsinformatie/dashboards.
Relevante documenten:

- Wij Winterswijk, visie sociaal domein 2025-2033/uitvoeringsagenda sociaal domein.
- Integrale verordening sociaal domein.
- Samen aan het stuur (integrale samenwerking sociaal domein).
- Beoordelingskader wonen met zorg.

Doelstellingen

Met preventieve initiatieven en maatregelen pakken we problematiek meer aan de voorkant aan

Activiteiten

Onder inwoners de bekendheid van het preventief aanbod in Winterswijk vergroten

We willen voor inwoners de drempel verlagen om gebruik te maken van het preventieaanbod. De gemeente is zich bewust van het sterke netwerk van maatschappelijke partners om haar heen.

Kwaliteit (toelichting)

Met gerichte, preventieve inzet willen we niet alleen voorkomen dat inwoners hulp nodig hebben, maar ook dat zwaardere, specialistische hulp noodzakelijk is. Winterswijk beschikt over een breed en divers preventief aanbod, gericht op verschillende leeftijdsgroepen en onderdelen. We willen de bekendheid van dit aanbod bij inwoners vergroten.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Versterking preventieaanbod door effectmeting en monitoring

Inzicht verkrijgen in de dekking, het bereik en de effectiviteit van het huidige preventieaanbod en de laagdrempelige hulp in het sociaal domein. Dit stelt ons in staat gericht bij te sturen, overlap te voorkomen en ervoor te zorgen dat interventies daadwerkelijk bijdragen aan onze preventiedoelen. Hierbij kijken we naar zowel gesubsidieerde activiteiten als de laagdrempelige hulp van het Sociaal Team.

Kwaliteit (toelichting)

1. We voeren een nulmeting uit op het huidige preventieaanbod: een uitgebreide inventarisatie en analyse van het huidige bereik, de effectiviteit en toegankelijkheid van alle preventieve voorzieningen in Winterswijk. De nulmeting dient als referentiepunt om toekomstige verbeteringen meetbaar te maken. We betrekken hierin:
    - De laagdrempelige hulp die het Sociaal Team biedt.
    - Langlopende subsidierelaties en hun bijdrage aan preventie.
2. We ontwikkelen een effectieve, maar administratief lichte monitoringsmethode. We sluiten aan op de ontwikkeling van monitoring in het hoofdstuk Basis op orde, om de monitoring van de preventieve activiteiten te versterken.
3. Op basis van de uitkomsten van de nulmeting bepalen we hoe het preventieaanbod er vanaf 2027 en verder uit gaat zien, waarbij subsidieverstrekking plaatsvindt op basis van aantoonbare effectiviteit en maatschappelijke effecten.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Implementatie tot en met 2027, daarna continue monitoring

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We doen een sterker beroep op de eigen kracht van onze inwoners

Activiteiten

Bewustwording van inwoners, professionals en partners over normaliseren vergroten

Door te 'normaliseren' (bevorderen van een opvoedklimaat waarin alledaagse problemen zoveel mogelijk binnen het eigen netwerk worden opgelost) en de eigen kracht van inwoners te benutten, willen we het beroep op maatwerkvoorzieningen verminderen.

Kwaliteit (toelichting)

We zien de volgende mogelijkheden om lichte ondersteuning meer zelf uit te voeren:

- Bij afbouw van een maatwerkvoorziening: vinger aan de pols houden (nazorg).
- In plaats van het gecontracteerde aanbod 'lichte' ambulante ondersteuning zelf uitvoeren.

We gaan bewustwording en activering van inwoners stimuleren door middel van een positieve bewustwordingscampagne.

In regelmatige dialoogbijeenkomsten over normalisering met professionals en partners worden concrete situaties besproken die in het grijze gebied vallen tussen ‘normaal’ en ‘zorgbehoevend’.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We doorbreken zware problematieken

Activiteiten

Doorontwikkeling ondersteuning inwoners zonder sociaal netwerk

Het voorkomen van escalatie van problematiek bij nieuwkomers en inwoners die in Winterswijk (komen) wonen zonder sociaal netwerk en met een ondersteuningsbehoefte, zodat zij succesvol integreren in de Winterswijkse samenleving.

Kwaliteit (toelichting)

We versterken onze huidige aanpak conform de uitvoeringsagenda sociaal domein en zorgen voor blijvende aandacht voor dit thema. We zien dat deze problematiek om blijvende aandacht vraagt, waarbij de connectie tussen wonen en het sociaal domein essentieel is voor duurzame oplossingen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Doorontwikkeling in 2026, met blijvende aandacht in de jaren daarna.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We maken de organisatie van het sociaal domein toekomstbestendig en houden de basis op orde in de organisatie van het sociaal domein

Activiteiten

Meer samenhang en integraliteit in de toegang om inwoners zo vroeg mogelijk, zo licht mogelijk en zo dichtbij mogelijk te helpen

Om de toegang tot ondersteuning voor zoveel mogelijk mensen bereikbaar te maken en passende hulp te kunnen bieden, werken we in Winterswijk met verschillende toegangspunten. Inwoners kunnen met hun hulpvragen terecht bij het Sociaal Team De Post, het Ondersteuningsteam Oost Achterhoek (voor jongeren tot 23 jaar en hun ouders/verzorgers), Fijnder (voor werk en inkomen en meestal via het sociaal team) en andere partners, zoals huisartsen en scholen.

Kwaliteit (toelichting)

We onderzoeken of de huidige samenwerking tussen Fijnder, het Ondersteuningsteam en het Sociaal Team voldoet aan de zeven belangrijkste kenmerken van het richtinggevend kader van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), aangepast aan de Winterswijkse situatie. Op basis hiervan verbeteren we werkafspraken, managen we verwachtingen en doen we gerichte aanpassingen. Dit geeft ook helderheid over mogelijke extra structurele investeringen bij de toegang.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Doorontwikkelen samenwerking met zorgpartners

Om doorverwijzing naar specialistische zorg te verminderen, versterken we laagdrempelige ondersteuning op plekken waar inwoners van nature komen en creëren we bewustwording door data te delen.

Kwaliteit (toelichting)

We bevorderen een betere samenwerking tussen onderwijs, huisartsen en lokale teams conform uitvoeringsagenda. Bij huisartsenpraktijken willen we de bestaande samenwerking met praktijkondersteuners voor volwassenen bestendigen en versterken, zonder in te zetten op een uniform model voor alle praktijken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Doorontwikkelen samenwerking met Fijnder

Het versterken van de integrale dienstverlening voor inwoners met een complexe problematiek, door een duidelijke regievoering en betere afstemming tussen Fijnder en andere partners in het sociaal domein.

Kwaliteit (toelichting)

We continueren en verdiepen de samenwerking binnen 'Samen aan het stuur', met specifieke aandacht voor de vraag wie de regie heeft op inwoners met een hulpvraag. We gaan in 2026 verder met het maken van concrete werkafspraken over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden, informatiedeling (binnen de kaders

van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)) en gezamenlijke casusbespreking.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Doorlopend tussen 2025-2028, met een periodieke evaluatie. De eerste evaluatie vindt eind 2026 plaats.

Tijd (indicator)

Sterkere samenhang met sociale basis en ketenpartners

We willen het integrale teamwerk versterken door een combinatie van inhoudelijke kennisdeling en het bouwen aan onderlinge relaties tussen de verschillende organisaties in het sociaal domein. Dit willen we bereiken door structurele kennisdeling, netwerkvorming en professionele ontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)

We organiseren structurele momenten die kennis en ontmoeting combineren. Denk aan bijeenkomsten met inhoudelijke kennisdeling en persoonlijke ontmoeting, thematische netwerkbijeenkomsten rond specifieke onderwerpen en casuïstiekbespreking.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De start is in 2026, daarna doorlopend.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal geïndiceerde uren voor hulp bij huishouden daalt.
- Stabilisatie en waar mogelijk daling van het aantal cliënten dat begeleiding ontvangt in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Risico's

Voor zorgvernieuwing en het beïnvloeden van de in- en doorstroom zijn we mede afhankelijk van (keten)partners.

1.3 Jeugd

Ambitie

Gelijke kansen voor ieder kind. Alle kinderen moeten veilig, gezond en kansrijk in Winterswijk kunnen opgroeien.

De komende jaren is de Hervormingsagenda Jeugd een bepalende leidraad om de ondersteuning anders vorm te geven. Deze agenda heeft als doel knelpunten in de jeugdzorg structureel aan te pakken. Een ander doel is het jeugdzorgstelsel financieel houdbaar maken voor de toekomst.

Relevante documenten:

- Wij Winterswijk, visie sociaal domein 2025-2033.
- Uitvoeringsagenda sociaal domein 2025-2033.
- Hervormingsagenda Jeugd.
- Integrale verordening sociaal domein.
- Samen aan het stuur (integrale samenwerking sociaal domein).

Doelstellingen

Met preventieve initiatieven en maatregelen pakken we problematiek meer aan de voorkant aan

Activiteiten

Het preventieaanbod versterken en gebruik van preventieve maatregelen bevorderen

De drempel verlagen voor inwoners om gebruik te maken van het preventieaanbod en de bekendheid van het aanbod vergroten.

Kwaliteit (toelichting)

Met gerichte, preventieve inzet willen we niet alleen voorkomen dat inwoners hulp nodig hebben, maar ook dat zwaardere, specialistische hulp noodzakelijk is. Winterswijk beschikt over een breed en divers preventief aanbod, gericht op verschillende leeftijdsgroepen en onderdelen. Zo hebben we het Preventie Platform Jeugd Oost-Achterhoek (PPJ) dat collectieve preventieve aanpakken ontwikkelt rond gesignaleerde problemen onder de jeugd, zoals echtscheiding, armoede en weerbaarheid.
Momenteel geven we uitvoering aan de preventiedoelen zoals deze voor 2026 zijn geformuleerd in het Gezond en Actief Leven Akkoord:
- Gezond gewicht
- Valpreventie
- Gezonde leefstijl
- Mentale gezondheid en sociale verbondenheid
- Versterken van de sociale basis
- Monitoring en onderbouwing van preventieve interventies

We bereiden momenteel een overzicht van het huidige preventieaanbod voor en zijn we gestart met de ontwikkeling van een monitor zodat we eind 2026 kunnen kijken naar de effectiviteit, het bereik en de toegankelijkheid. Op basis van de monitor bepalen we het preventieaanbod vanaf 2027.
Tegelijkertijd willen we van het huidige preventieaanbod de bekendheid bij inwoners vergroten. We maken hiervoor samen met de afdeling Communicatie een jaarplanning hoe we het bestaande aanbod op een creatieve manier kunnen uitdragen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Versterking preventieaanbod door effectmeting en monitoring voor jeugd en jongeren

Het meten van de effecten van preventie, en naar aanleiding van de uitkomsten - indien nodig - het preventieve aanbod aanpassen.

Kwaliteit (toelichting)

We willen inzicht in de dekking, het bereik en de effectiviteit van het huidige preventieaanbod en laagdrempelige hulp in het sociaal domein. We maken daarvoor een inventarisatie van het aanbod en bereik, de effectiviteit en toegankelijkheid van preventieve voorzieningen in Winterswijk. Deze inventarisatie dient als referentiepunt (startpunt) om toekomstige verbeteringen meetbaar te maken.
We zijn inmiddels gestart met de ontwikkeling van een methode voor monitoring om kwaliteit, bereik en toegankelijkheid van de preventie-activiteiten te meten zodat we aan het eind van ieder kalenderjaar kunnen bepalen welke activiteiten zinvol zijn om door te zetten en welke niet.

We betrekken hierbij de uitkomsten van het Rekenkameronderzoek naar preventie en vroegsignalering van jeugdhulp uit 2024.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We doen een sterker beroep op de eigen kracht van onze inwoners

Activiteiten

Bewustwording van inwoners, professionals en partners over normaliseren vergroten

Met ‘normaliseren’ bedoelen we het bevorderen van een opvoedklimaat waarin alledaagse opvoed- en opgroeivragen zoveel mogelijk binnen het eigen netwerk en de directe leefomgeving worden opgelost, zonder direct een beroep te doen op professionele jeugdhulp.

Kwaliteit (toelichting)

Het doel is om kinderen en gezinnen te ondersteunen in hun eigen kracht, problematiek minder snel te medicaliseren en zorg alleen in te zetten als het echt nodig is. Samen met de medewerkers van het sociaal domein maken we een verdiepingsslag in wat 'eigen kracht' betekent en hoe het ingezet kan worden, zodat de medewerkers dit nog meer in kunnen zetten in het contact met de inwoners.
Met het team Communicatie gaan we een positieve bewustwordingscampagne over normaliseren opzetten. We betrekken daar belangrijke partners bij, zoals scholen, kinderopvangorganisaties en zorgaanbieders. In de campagne wijzen we mensen erop dat bepaalde problemen bij het leven horen. Daarnaast verwijzen we naar voorliggende voorzieningen als mensen er toch niet zelf of met hun omgeving uitkomen. Het PPJ(Preventief Platform Jeugd) heeft daarvoor al het preventieve groepsaanbod uitgebreid. We onderzoeken waar er nog gaten zitten in het aanbod, om daar zelf meer lichte ondersteuning te bieden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

in 2026 en 2027 werken we aan het communicatieplan.

Tijd (indicator)

Uitvoering lichte ondersteuning door gemeentelijke teams

In de Hervormingsagenda Jeugd is afgesproken dat de lichte (ambulante) vormen van ondersteuning door de toegang worden versterkt, zodat het beroep op maatwerk wordt verminderd.

Kwaliteit (toelichting)

In Winterswijk wordt al op verschillende manieren lichte ondersteuning geboden door het Sociaal Team (voor volwassenen) en Ondersteuningsteam (voor jeugdigen). Bijvoorbeeld ter overbrugging voor inwoners die op een wachtlijst staan voor specialistische hulp of om vinger aan de pols te houden na afloop van specialistische hulp. Om dit uit te breiden is extra formatie binnen het Sociaal Team en het Ondersteuningsteam nodig. Daarnaast gaan we in 2027 duidelijke werkinstructies en afspraken vastleggen over wat wel en niet onder lichte ondersteuning valt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
2026 en doorlopend.
Tijd (indicator)

Doelstellingen

We doorbreken zware problematieken

Activiteiten

Verbeteren regievoering op complexe dossiers

Het realiseren van een effectieve coördinatie en samenwerking tussen verschillende partijen bij complexe casussen, met duidelijk onderscheid tussen procesregie en casusregie. Zodat inwoners met multiproblematiek tijdig en effectief worden ondersteund.
Kwaliteit (toelichting)
Multiproblematiek en intergenerationele problematiek vragen om een langetermijnaanpak waarin preventie, begeleiding en samenwerking centraal staan. Juist bij deze problematiek is een effectieve coördinatie en samenwerking tussen de betrokken partijen cruciaal voor een integrale aanpak. We implementeren hiervoor de Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) met duidelijke afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en informatiedeling. We maken werkafspraken over gegevensuitwisseling binnen de wettelijke kaders , zodat ketenpartners effectief kunnen samenwerken en privacyregels eenduidig worden geïnterpreteerd.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een continu proces van afstemming en bijsturing
Tijd (indicator)

Versterking van domein- en ketenoverstijgende samenwerking en aanpak van complexe multiproblematiek

We zetten nog meer in op samenwerking rondom complexe multiproblematiek.
Kwaliteit (toelichting)
Bij de aanpak van multiproblematiek is het belangrijk om, daar waar mogelijk, escalatie te voorkomen. Dit doen we onder andere door de inzet van een ‘jongerenwerker plus’. Deze draagt hieraan bij door vroegtijdige signalering van jongeren die thuis of op school problemen ondervinden (of veroorzaken), of dreigen af te glijden naar crimineel gedrag. Deze jongerenwerker werkt zowel outreachend (jongerenwerker zoekt de jongere actief op) als locatiegebonden en is breed inzetbaar in de leefwereld van jongeren: in wijken, online, op scholen, bij sportverenigingen en binnen gezinnen.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
2026 en verder.
Tijd (indicator)

Doelstellingen

We maken de organisatie van het sociaal domein toekomstbestendig en houden de basis op orde in de organisatie van het sociaal domein

Activiteiten

Ontwikkeling sterke lokale teams/doorontwikkeling en verankering in de reguliere werkwijze

Het vormen van sterke lokale teams om de integrale toegang te verbeteren.

Kwaliteit (toelichting)

Landelijk zijn er ontwikkelingen die richting geven aan de verbetering van integrale toegang, vanuit de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Eén van de speerpunten daarin is een sterk lokaal team dat laagdrempelig is, integraal werkt en zelf hulp biedt, ook bij onveiligheid in het gezin. Om beter integraal te kunnen werken, hebben we met Fijnder, het Ondersteuningsteam en het Sociaal Team concrete verbeteracties opgesteld en verwerkt in aangepaste werkafspraken. Daarnaast hebben we nieuwe samenwerkingafspraken met Veilig thuis gemaakt, waardoor we sneller samen op trekken in nieuwe casuïstiek.
We gaan onderzoeken welke vormen van lichte ondersteuning we al bieden en waar we kunnen uitbreiden. In het op te stellen projectplan komt een planning en worden indicatoren waarop we gaan monitoren vermeld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Structurele kennisdeling, netwerkvorming en professionele ontwikkeling

We verhogen de kwaliteit van de dienstverlening door zowel kennisuitwisseling als persoonlijke ontmoeting tussen professionals.

Kwaliteit (toelichting)

Om de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen, versterken we het integrale teamwerk door een combinatie van inhoudelijke kennisdeling en het bouwen aan onderlinge relaties tussen de verschillende organisaties in het sociaal domein. We organiseren daarvoor structurele momenten die kennis en ontmoeting combineren, zoals bijeenkomsten met inhoudelijke kennisdeling en persoonlijke ontmoeting, thematische netwerkbijeenkomsten rond specifieke onderwerpen en casuïstiekbespreking.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De start vindt plaats in 2026, daarna doorlopend.

Tijd (indicator)

Doorontwikkelen samenwerking met onderwijs en zorgpartners

We verminderen doorverwijzingen naar specialistische zorg door vroegsignalering en door de laagdrempelige ondersteuning te versterken op plekken waar inwoners van nature komen.

Kwaliteit (toelichting)

Door het versterken van vroegsignalering en laagdrempelige ondersteuning op plekken waar inwoners van nature komen, worden er minder mensen doorverwezen

naar specialistische zorg. We zetten daarom in op een betere aansluiting tussen onderwijs, huisartsen en lokale teams. Voor scholen evalueren we op basis van de ervaringen met de eerste brugfunctionaris de juiste vorm, om de verbinding tussen de school en lokale teams te optimaliseren. Relevante thema's voor wat betreft de samenwerking worden in het LEA- overleg(Lokaal Educatieve Agenda) besproken. We continueren de huidige samenwerking met de huisartsen via de Praktijkondersteuners Jeugd van de huisartsen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 en verder.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Beheersbaar krijgen van de instroom voor geïndiceerde jeugdhulp.

Risico's

- We zijn mede afhankelijk van zorgorganisaties voor de kwaliteit, innovatie en in-, door- en uitstroom.
- We hebben een beperkte invloed op de doorverwijzing naar geïndiceerde zorg door externe doorverwijzers, zoals huisartsen.
- Preventie: bij een nieuwe aanpak zijn de effecten vooraf niet altijd zeker.

Financiële afwijkingen programma 1

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prognose 1 2026	Prognose 2 2026	Mutaties Prognose 2 2026
Baten			
1.1 Volksgezondheid			
7.1 Volksgezondheid	**491**	**559**	**68**
1.2 Maatschappelijke ondersteuning			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**14.995**	**15.676**	**681**
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	**65**	**65**	**0**
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	**8**	**8**	**0**
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	**270**	**270**	**0**
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	**15.338**	**16.019**	**681**
Totaal Baten	**15.829**	**16.578**	**749**
Lasten			
1.1 Volksgezondheid			
7.1 Volksgezondheid	**2.119**	**2.052**	**-67**
1.2 Maatschappelijke ondersteuning			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**16.660**	**17.165**	**505**
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	**577**	**527**	**-50**
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	**1.350**	**1.350**	**0**
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	**1.141**	**1.141**	**0**
6.712 Begeleiding (WMO)	**5**	**5**	**0**
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	**8.814**	**7.746**	**-1.068**
6.791 PGB WMO	**270**	**120**	**-150**
6.811 Beschermd wonen (WMO)	**63**	**63**	**0**
6.91 Coördinatie en beleid WMO	**1.051**	**1.051**	**0**
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	**29.932**	**29.168**	**-763**
1.3 Jeugd			
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	**500**	**550**	**50**
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	**5.739**	**5.334**	**-405**
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	**266**	**266**	**0**
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	**185**	**170**	**-15**
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	**4.253**	**4.423**	**170**
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	**132**	**332**	**200**
6.792 PGB Jeugd	**70**	**20**	**-50**
6.821 Jeugdbescherming	**400**	**400**	**0**
6.822 Jeugdreclassering	**30**	**130**	**100**
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	**988**	**988**	**0**
Totaal 1.3 Jeugd	**12.563**	**12.613**	**50**
Totaal Lasten	**44.614**	**43.833**	**-780**
Gerealiseerd resultaat	**-28.785**	**-27.256**	**1.529**

Volksgezondheid

Vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) hebben wij voor de projecten "het goede (levensloop)gesprek" en "buurtverbinder" een bedrag ontvangen van € 68.000. Hiermee is het voordeel aan de batenkant volledig verantwoord.
Het voordeel van € 67.000 aan de lastenkant wordt grotendeels als volgt verklaard:

- Lagere lasten Jeugdgezondheidzorg (JGZ) 0 t/m 4 jaar — € 49.000 V

• Lagere lasten Jeugdgezondheidszorg (JGZ) maatwerk	€ 48.000 V
• Lagere lasten preventie gezondheid	€ 30.000 V
• Hogere lasten IZA	€ 68.000 N

Voor de drie posten met lagere lasten geldt dat deze voor het grootste gedeelte uit het GALA-budget bekostigd zijn. Daarnaast is er bij de JGZ over 2025 een deel van de subsidie teruggevorderd.
Voor de hogere lasten IZA verwijzen wij naar de toelichting bij de baten. Het uitgangspunt hierbij is dat de uitgaven gelijk zijn aan de inkomsten.

Maatschappelijke ondersteuning

Het voordeel van € 681.000 aan de batenkant is als volgt te verklaren:

• Hogere baten project Leefbaarheid	€ 175.000 V
• Hogere baten Publieke Mobiliteit (ZOOV)	€ 506.000 V

Voor het project Leefbaarheid hebben wij een subsidie van de Provincie Gelderland ontvangen.
Het project Publieke Mobiliteit wordt gefinancierd vanuit de Regiodeal en via cofinanciering van de Achterhoekse gemeenten.
De lagere lasten van € 763.000 worden grotendeels als volgt verklaard:

• Hogere lasten project Leefbaarheid	€ 169.000 N
• Lagere lasten Uitvoeringsprogramma Visie Sociaal Domein	€ 150.000 V
• Hogere lasten Publieke Mobiliteit (ZOOV)	€ 506.000 N
• Lagere lasten Individuele- en groepsbegeleiding	€ 1.198.000 V

Voor de hogere lasten bij de projecten Leefbaarheid en Publieke Mobiliteit verwijzen wij naar de toelichting bij de baten. Ook hier geldt dat de uitgaven gelijk zijn aan de inkomsten. Een klein deel van de uitgaven bij het project Leefbaarheid worden in programma 2 verantwoord.
Door een tekort aan capaciteit zijn wij niet volledig toegekomen aan het uitvoeringsprogramma Visie Sociaal Domein. De activiteiten, die nu niet zijn uitgevoerd staan nu gepland voor 2027. Daarom stellen wij voor het budget van € 150.000 over te hevelen naar 2027.
Er zijn 2 ontwikkelingen die leiden tot een verlaging van het budget voor Begeleiding individueel en groep:

1. In 2025 is het budget achteraf gezien te hoog vastgesteld. De verwachte lasten voor Begeleiding vallen fors lager uit dan over dit jaar begroot (zie ook Jaarrekening 2025). Het definitieve vastgestelde budget 2025 vormt het uitgangspunt voor het te begroten budget voor 2026.
2. De tarieven zijn na invoering van de nieuwe inkoop deels lager uitgevallen.

Jeugd
Er zijn geen mutaties > € 50.000.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves
Er zijn geen mutaties geweest.

Programma 2 Meedoen in Winterswijk

Inleiding
Dit programma is uitgewerkt in vier onderdelen: meedoen met sport, cultuur, onderwijs en werk.
Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.
De kracht van cultuur, sport en verenigingen
Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt: een belangrijke factor voor welzijn. We zetten in op de verbinding tussen kunst, cultuur, onderwijs en het sociaal domein. Sport zorgt voor preventie, ontspanning en een gezond leven. Samen met cultuur heeft sport een positieve invloed op de persoonlijke ontwikkeling. Wij waarderen dat en dragen hieraan bij.
Bestaanszekerheid
Het hebben van werk en daarmee het meedoen in de samenleving, draagt in hoge mate bij aan het welzijn en het voorkomen van armoede. We ondersteunen de weg naar een reguliere baan, rekening houdend met de kwetsbaarheid en ontwikkelkansen.
Onderwijs voor iedereen
Gelijke kansen betekent soms ongelijk investeren; passend en bereikbaar onderwijs is essentieel. Voor gelijke kansen werken we samen met onderwijs en verenigingen.

2.1 Cultuur

Ambitie
Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt. Het is een belangrijke factor voor het welzijn en de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners. Cultuur draagt ook bij aan een aantrekkelijke fysieke omgeving. Het is daarmee ook een belangrijke drager van onze toeristische en daarmee ook economische sector. We willen cultuur behouden en waar mogelijk versterken.
Relevante documenten:

- Cultuurnota
- Museumvisie
- Erfgoednota ‘Wi-j doet ’t samen’
- Beleidsnota ‘Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk’
- Beleidsnota ‘Aardkundige waarden in Winterswijk’
- Kerkenvisie Oost Achterhoek

Doelstellingen
Inzetten op behoud en ontwikkeling van (fysiek) erfgoed
Activiteiten
Uitvoeringsagenda erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'
We voeren ons erfgoedbeleid samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre uit.

Kwaliteit (toelichting)
We voeren ons erfgoedbeleid samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre uit. In 2026 is verder uitvoering gegeven aan de gezamenlijke uitvoeringsagenda Erfgoed Oost Achterhoek. Daarbij wordt erfgoed steeds meer verbonden met ruimtelijke ontwikkelingen en de identiteit van gebieden. De gebiedsbeschrijvingen voor het buitengebied van Winterswijk binnen het project *De Verhalenfabriek* zijn afgerond. Hiermee is een belangrijke basis gelegd om erfgoed, landschap, archeologie en aardkundige waarden mee te nemen bij toekomstige ontwikkelingen.
Binnen de samenwerking Erfgoed Oost Achterhoek is financiering ontvangen voor het actualiseren van de archeologische kaarten. Ook zijn twee erfgoedtrainees gestart. Hiermee wordt niet alleen de uitvoeringskracht en kennis binnen het erfgoedbeleid versterkt, maar wordt ook ingezet op het interesseren en binden van jongeren aan de Achterhoek.
Daarnaast werken we regionaal samen aan de transformatie van erven en monumenten. Drie erven in Winterswijk doen mee aan het pilotproject *Wonen op de Boerderij*. Ook ondersteunen we het FARO-project *Erf(goed) van de toekomst* van (Jong) WCL, waarin inwoners en jongeren actief worden betrokken bij de toekomst van het erfgoed. Hiermee geven we concreet invulling aan het Verdrag van Faro, waarin participatie en betrokkenheid van de samenleving centraal staan.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De uitvoering van de geplande activiteiten verloopt grotendeels volgens planning.
Tijd (indicator)

Doelstellingen

Lokaal toereikend media-aanbod

Activiteiten

We ondersteunen een sterke streekomroep met een lokale hub in Winterswijk

Gemeente Winterswijk heeft op dit moment een lokale publieke omroep: RTV Slingeland. Vanuit het Rijk is er het voornemen om per 2028 enkel nog te werken met streekomroepen per regio, in plaats van per gemeente. Voor de Achterhoek betekent dit dat er één streekomroep komt voor negen Achterhoekse gemeenten.
Kwaliteit (toelichting)
Het stelsel, de financiering en de regelgeving rond lokale omroepen veranderen de komende jaren ingrijpend. Dit heeft gevolgen voor zowel de gemeente Winterswijk als RTV Slingeland. De huidige wettelijke zorgplicht voor gemeenten vervalt per 1 januari 2028. Vanaf dat moment wordt de basisnieuwsvoorziening bekostigd door het Rijk via één streekomroep per verzorgingsgebied. Volgens de concept-wettekst krijgen gemeenten een volwaardige adviestaak in de aanwijzingsprocedure van de streekomroep. Zij moeten onder meer adviseren over het Programmabeleid Bepalend Orgaan (PBO), het vrijwilligersbeleid, lokale samenwerking, de wijze waarop de omroep de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid bedient en de zichtbaarheid en vindbaarheid van het media-aanbod.
De aanwijzingsprocedure voor de streekomroep start begin 2027. Deze procedure heeft kenmerken van een aanbesteding: alle kandidaat-omroepen moeten onder gelijke voorwaarden kunnen meedingen. De uiteindelijke aanwijzing wordt landelijk vastgesteld, waarbij het maximum aantal verzorgingsgebieden 80 blijft.

In aanloop naar deze stelselwijziging werkt RTV Slingeland samen met Regio8. Deze samenwerking is bedoeld om voorbereid te zijn op de toekomstige inrichting van het stelsel en om journalistieke capaciteit te versterken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De gewijzigde Mediawet gaat in op 1 januari 2028. Tot die tijd blijven we de lokale omroep RTV Slingeland houden in Winterswijk.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Uitvoering cultuurnota

Activiteiten

Culturele infrastructuur bestendigen en waar mogelijk versterken

We hebben als middelgrote gemeente met centrumfunctie een rijk en divers cultureel aanbod, met een hoog voorzieningenniveau en rijk verenigingsleven. We willen onze huidige culturele infrastructuur bestendigen en waar mogelijk versterken. Onder andere door middel van meer verbinding, nauwere samenwerking en het vergroten van het culturele netwerk zetten we hierop in.

Kwaliteit (toelichting)

De Raad voor Cultuur (wettelijk adviesorgaan van de regering en parlement) bracht op 3 juli een werkbezoek aan de Achterhoek. De Raad maakte kennis met het Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek, waarin gemeenten en culturele instellingen samenwerken aan een sterke regionale culturele infrastructuur. Gemeente Winterswijk en Boogie Woogie waren aanwezig.

Het haalbaarheidsonderzoek naar het huisvesten van de activiteiten van Boogie Woogie in het voormalig postkantoor loopt en wordt naar verwachting in 2026 afgerond.

Het tweede deel van de renovatie van theater De Storm is in de zomer van 2026 van start gegaan. Tijdens deze renovatie zijn bouwkundige aanpassingen uitgevoerd in de publieksruimte en zijn er aanpassingen aan het waterleidingnet en de binnenriolering uitgevoerd. Deze renovatie is gefinancierd vanuit de bestemmingsreserve Instandhouding voorzieningen. In 2027 vindt het derde en laatste deel van de renovatie plaats.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026 ev.

Tijd (indicator)

Stimuleren van meedoen aan kunst & cultuur

We vinden het belangrijk dat iedereen in Winterswijk kan meedoen, ook als het gaat om kunst en cultuur. Zowel actief (bijvoorbeeld door het bespelen van een instrument) als receptief (bijvoorbeeld door naar een theatervoorstelling te gaan). Kunst en cultuur dragen bij aan het welzijn en de kwaliteit van leven van onze inwoners. Samen met culturele partners zetten we hiervoor een aantal nieuwe activiteiten op.

Kwaliteit (toelichting)
De Cultuurbus reed van mei t/m september weer. De bus rijdt Winterswijkse senioren naar musea en culturele erfgoedlocaties. Het belangrijkste doel is mensen met elkaar in verbinding brengen door middel van cultuur.
Dankzij de provinciale subsidieregeling 'Ondersteuning leefbaarheidsinitiatieven gemeenten' kunnen we meer initiatieven honoreren uit de lokale subsidieregeling voor projecten op het gebied van kunst en cultuur.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Conform planning.
Tijd (indicator)

Met kunst & cultuur toerisme versterken
Kunst en cultuur dragen bij aan het aantrekken van bezoekers naar onze gemeente. We willen met culturele activiteiten en evenementen bijdragen aan de gewenste seizoensverlenging binnen de toeristische en recreatieve sector.
Kwaliteit (toelichting)
De musea werken samen aan de organisatie van de Winterswijkse Museumnacht in november, dit in het teken van het Achterhoeks Museumweekend.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Conform planning.
Tijd (indicator)

Indicatoren
- Het huidige niveau van het culturele aanbod blijft in stand.
- De activiteiten uit de uitvoeringsagenda's zijn behaald.

Risico's
- Het aantal bezoekers blijft achter als gevolg van economische ontwikkelingen.
- Het 'vermarkten' van archeologische en aardkundige waarden lukt onvoldoende door gebrek aan capaciteit. Denk bijvoorbeeld aan de afname van het aantal vrijwilligers.
- Bij onderhoud en restauratie aan monumenten wordt het steeds moeilijker om aan vakmensen en materialen te komen. Hierdoor lopen subsidieaanvragen nog wel eens langer door. Of er zijn aanvullende kosten, doordat er extra schade ontstaat door te lang wachten op herstel.

2.2 Sport
Ambitie
Sport moet voor iedereen betaalbaar en toegankelijk zijn. Sport levert een belangrijk aandeel aan de preventiedoelen. We stimuleren mensen die weinig tot niet actief zijn tot meer bewegen.
Relevante documenten:
- Sportnota
- Lokaal sportakkoord
- Regionaal sportakkoord

Doelstellingen

Het stimuleren van mensen tot (meer) beweging

Activiteiten

Uitvoeren activiteiten Achterhoek in Beweging en lokaal sportakkoord

Achterhoek in Beweging is een netwerk van mensen en organisaties die sport en bewegen inzetten voor een inclusieve samenleving en een gezonde en uitdagende leefomgeving. Het lokale sportakkoord 'Samen actief in Winterswijk' voeren we samen met onze sportverenigingen en maatschappelijke organisaties uit.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met Achterhoek in Beweging stimuleren we sport, bewegen en een gezonde leefstijl onder de inwoners. In het regionale Beweeg- en Sportakkoord zijn de ambities vastgelegd. In 2026 wordt ingezet op de volgende thema's: inclusie en diversiteit, vaardig in bewegen, vitaal en veilig sportklimaat, maatschappelijke waarde van topsport en sport en preventie.

We zetten ons samen in voor de ambities uit ons lokale sportakkoord 'Samen Actief in Winterswijk'. Lokaal wordt intensiever de verbinding gemaakt (sociaal domein, gezondheid, sport/cultuur, onderwijs en openbare ruimte). Sport wordt benut als preventiemiddel voor een gezonde en actieve leefstijl voor alle inwoners. In 2026 organiseren buurtsportcoaches programma's en activiteiten voor onze inwoners. Ook is er in 2026 de mogelijkheid om als initiatiefnemer subsidie aan te vragen voor een project dat betrekking heeft op één van de thema's van het sportakkoord, en dat inwoners stimuleert om in beweging te komen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 wordt er gewerkt aan de thema's en ambities uit het regionale en lokale sportakkoord.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Sportvoorzieningen zijn toekomstbestendig en betaalbaar

Activiteiten

We brengen de subsidie voor Zwembad Jaspers structureel op orde, zodat de organisatie toekomstbestendig blijft functioneren zonder jaarlijkse incidentele aanvullingen

Wij zien het overdekte zwembad als een belangrijke voorziening voor onze inwoners. Daarom willen we graag een les-, doelgroepen- en sportbad voor Winterswijk behouden. We onderzoeken hoe we de voorziening ook op de lange termijn kunnen en willen behouden.

Kwaliteit (toelichting)

De levensduur verlengende renovatie van zwembad Jaspers, waar de raad begin 2025 toe besloten heeft, is in 2026 afgerond. Daarnaast zijn er met succes nieuwe bestuursleden geworven. De uitvoering en beheer van het Meerjarenonderhoud ligt in de toekomst bij de gemeente.

Met het nieuwe bestuur pakken we het opstellen van de toekomstvisie voor de zwemvoorziening inclusief een realistische begroting op.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2027 worden toekomstscenario's voor huisvesting en exploitatie voorgelegd aan de raad.
Tijd (indicator)

We hebben een eerlijk en simpel financieringssysteem voor sportverenigingen
We werken aan een nieuw en eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen.
Kwaliteit (toelichting)
Er is duidelijk wat er aan onderhouds- en schoonmaakkosten kan worden bespaard. Uniformiteit en duidelijke regels zijn het uitgangspunt, er vind nauw overleg met de sportverenigingen plaats.
Met deze besparing kan de bezuinigingsopgave voor 2027 worden gehaald. De accommodatiebijdrage hoeft daarom over 2027 niet betaald te worden.
Voor de bezuinigingsopgave vanaf 2028 moet worden bekeken wat de hoogte wordt van een accommodatiebijdrage. Er zijn nog een aantal maatregelen in onderzoek. Deze bijdrage is de sluitpost voor de bezuinigingen.
De planning is dat er in Q4 2026 de afspraken met verenigingen over onderhoud op papier staan.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2026 ligt er een nieuw financieringssysteem. Per 2027 worden de bezuinigingen gerealiseerd.
Tijd (indicator)

Indicatoren
- Het aantal actieve sporters blijft op het niveau van 2024. (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)
- Het aantal maatschappelijke activiteiten bij sportverenigingen breidt zich uit.

Risico's
De risico's zijn zo divers dat ze in elk project/elke activiteit apart worden afgewogen.

2.3 Inkomen en participatie
Ambitie
Wij zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Werk en inkomen en een goed vangnet voor bestaanszekerheid zijn hiervoor belangrijk.
We willen intergenerationele problematiek, waaronder armoede, zoveel mogelijk doorbreken. Onze ambitie is dat Winterswijk in 2040 armoedevrij is.

Relevante documenten:
- Integrale verordening sociaal domein.
- Samen aan het stuur.
- Wij Winterswijk, visie sociaal domein 2025-2033.
- Beleidsplan armoedevrij Winterswijk 2025.
- Beleidsnotitie Wet inburgering 2022.

Doelstellingen

Meedoen zonder belemmeringen

Activiteiten

Ontwikkeling eenduidige inkomenstoets voor instellingen

We willen inwoners sneller en efficiënter de juiste ondersteuning bieden door een eenduidig beeld van hun financiële situatie te krijgen en versnippering van inkomenstoetsen bij verschillende instellingen tegen te gaan. Hiermee wordt voorkomen dat inwoners bij verschillende instellingen steeds opnieuw hun financiële situatie moeten toelichten.

Kwaliteit (toelichting)

Het Sociaal Team is al begonnen met de ontwikkeling van een uniforme toets die een duidelijk overzicht geeft van de financiële situatie van de inwoner. Aan de hand van deze toets kunnen we inwoners direct doorverwijzen naar de maatschappelijke instellingen. Ook kan het Sociaal Team verdere hulpverlening aanbieden en bijvoorbeeld doorverwijzen naar de Stadsbank of de inkomensvoorzieningen van Fijnder.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De voorbereidingen zijn inmiddels gestart. De implementatie is gepland voor het eerste kwartaal 2027.

Eind 2026 onderzoeken we hoe deze maatregel werkt en of inwoners en maatschappelijke organisaties tevreden zijn.

Tijd (indicator)

Voorkomen en bestrijden van van armoede en schulden

We bevorderen duurzame uitstroom uit armoede door inwoners te stimuleren om actief deel te nemen aan de samenleving en ze in hun eigen kracht te zetten.

Kwaliteit (toelichting)

Er loopt een pilot bij de Voedselbank. Deze pilot gaan we evalueren en bij succes verder uitrollen naar andere initiatieven. Wij vragen onze maatschappelijke partners om aan te geven hoe zij inwoners willen laten meedoen, zodat zij vanuit hun eigen kracht bijdragen aan een drempelvrije, inclusieve samenleving en meer bestaanszekerheid.

Verder starten we met de pilot perspectief (zie die betreffende activiteit) die ook gericht is op het vergroten van deelname aan de samenleving.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze pilot is inmiddels van start gegaan.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Nieuwkomers en statushouders moeten zo goed mogelijk inburgeren

Activiteiten

Monitoring nieuwe Wet inburgering

De gemeente Winterswijk heeft het inburgeringsproces binnen de wettelijke kaders ingericht. Halfjaarlijks monitoren en evalueren we de resultaten.

Kwaliteit (toelichting)
In 2026 blijft het de taak van de gemeente om de Wet inburgering 2021 uit te voeren en te monitoren.

De monitoring vindt plaats op de volgende onderdelen:

- Brede intake: klanttevredenheid.
- Persoonlijk plan Inburgering en Participatie (PIP): klanttevredenheid.
- Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP): draagt deze bij aan toeleiding naar de arbeidsmarkt?
- Financieel ontzorgen: is de gekozen werkwijze werkbaar en voorkomt het financiële problemen?
- Financiële zelfredzaamheid: leren nieuwkomers voldoende om financieel zelfredzaam te zijn/worden?
- Participatieverklaringstraject (PVT): draagt het programma voldoende bij aan het participeren in Nederland of dienen thema's en/of de groepssamenstelling aangepast te worden?
- Maatschappelijke begeleiding: zijn er verbeterpunten, loopt het ergens spaak?
- Inburgeringstraject taalaanbieders: subregionaal op inhoud en regionaal op contractniveau.
- Participatieaanbod: is er voldoende aanbod, leidt het aanbod naar (vrijwilligers)werk, meedoen in de maatschappij?

  Een groot aantal inburgeraars heeft te kampen met stressklachten en/of zware psychische klachten. Ondanks inzet van consulenten en de sociaal werker is het moeilijk om deze doelgroep in een hulpverleningstraject te laten starten, met als gevolg relatief hoge uitval bij de inburgeringstrajecten. Zowel het nieuwe migratiepact draagt bij aan de stress, als ook de komst van nareizigers die kampen met problemen en moeilijk leerbaar zijn.

  Met name voor jongeren sloot het inburgeringsaanbod niet goed aan. Hiervoor zijn maatwerk trajecten opgestart. De voorschakelklas is zinvol gebleken en de nieuwe inburgeringsroute 'B1-Entree is onlangs gestart.
  Om jongeren door te laten stromen naar werk, start het pilotproject Vakgericht Inburgering in de Z-route.

  Er zijn een aantal structurele participatieactiviteiten opgezet in Winterswijk, waar de opkomst goed is. Aandachtspunt is de verbinding zoeken met bestaande reguliere participatieplekken.

  De doorstroom van statushouders uit de Hotel- en Accommodatieregeling (HAR)/tussenvoorziening naar reguliere woningen verloopt moeizaam. Hierdoor blijven statushouders langer dan verwacht op de tijdelijke locatie, wat onvrede met zich meebrengt. Zorg dragen voor verwachtingsmanagement is van belang, evenals het zoeken naar doorstroommogelijkheden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Monitoring vindt in heel 2026 plaats. Ieder kwartaal wordt de balans opgemaakt en worden de processen indien nodig bijgestuurd.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Perspectief bieden op een betere toekomst

Activiteiten

Pilot perspectief: verbinden van re-integratie en bestaanszekerheid

We voeren een pilot uit waarin we re-integratie aan bestaanszekerheid verbinden. In de dienstverlening aan inwoners op weg naar (regulier) werk worden belemmeringen op alle leefgebieden in samenhang en parallel aangepakt.

Kwaliteit (toelichting)

Er is aandacht voor individuele inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en veelal meervoudige problematiek. De kwaliteit wordt gewaarborgd door een lage caseload (werklast van de professional), veel aandacht en samenwerking met maatschappelijke instellingen.

De pilot is nog niet gestart, aangezien er nog vacatures vervuld moesten worden. De werving is intussen wel in volle gang. Ook zijn er gesprekken gestart met Fijnder over de vorm en inhoud van de pilot. Het wegnemen van belemmeringen om te participeren in de samenleving is het belangrijkste doel. Participeren kan door aan het werk te gaan, maar ook vrijwilligerswerk is een mogelijkheid.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Doordat de invulling van de vacatures langer duurde dan verwacht, zal het plan van aanpak in Q4 2026 of Q1 2027 volgen. Hierna zal de uitvoering onmiddellijk starten .

Tijd (indicator)

Nazorg schuldhulpverlening

We bieden na afloop van het schuldhulpverleningstraject nazorg, om terugval te voorkomen en financiële zelfredzaamheid duurzaam te bevorderen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 continueren wij voor iedereen die dat nodig heeft nazorg na een schuldhulpverleningstraject. We werken samen met professionele hulpverleners van de Stadsbank Oost Nederland. Aan het eind van het traject voert de Stadsbank of Humanitas een uitstroomgesprek met de inwoner. Na een aantal maanden vindt een peilmoment plaats. De Stadsbank neemt contact op met de inwoner en kan zo nodig ‘warm doorverwijzen’ naar een medewerker vroegsignalering van de gemeente of naar Humanitas. De gemeente en de Stadsbank hebben de ambitie om de dienstverlening nauwer op elkaar af te stemmen, waarbij de gemeente inzet op afspraken met de Stadsbank over de ontsluiting van informatie door de Stands teneinde de nazorg en de gesprekken bij peilmomenten goed vorm te kunnen geven. Hierbij dienen nog een aantal knelpunten in het kader van de privacy opgelost te worden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De gemeente zet in op gemaakte werkafspraken met de Stadsbank voor het einde van 2026 over het ontsluiten van de informatie uit de uitstroomgesprekken ten behoeve van de nazorg.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Voorkomen van armoede en schulden

Activiteiten

Stimuleren van financiële educatie op scholen

We stimuleren scholen om lessen te geven over financiën.

Kwaliteit (toelichting)

Momenteel zijn we in gesprek met middelbare scholen om te inventariseren wat er al gebeurt aan financiële educatie en waar nog behoefte aan is. Deze samenwerking met de scholen verloopt goed. Tevens wordt er, samen met jongeren, gewerkt aan educatieve filmpjes over geldzaken.
Er is een ansichtkaart voor 18+ die jongeren wijst op wat er (financieel) verandert nu ze 18 zijn. Ook is er voorlichting voor groep 8 waarin het thema geld besproken wordt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

2026

Tijd (indicator)

Vroegsignalering schulden

Schulden worden vroegtijdig gesignaleerd. Zo voorkomen we hoge schulden.

Kwaliteit (toelichting)

Op basis van signalen van zorgverzekeraars, energiebedrijven, woningverhuurders en drinkwaterbedrijven (de zogenaamde signaalpartners), benaderen we onze inwoners met betaalachterstanden proactief door hen hulp aan te bieden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Doorlopend

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal bijstandsgerechtigden blijft op het niveau van 2022.
- We komen uit met het rijksbudget voor het betalen van bijstandsuitkeringen.

Risico's

- De economie verslechtert, waardoor er meer mensen een beroep doen op een bijstandsuitkering.
- Door de hoge inflatie groeit het aantal mensen met problematische schulden.
- De financiële compensatieregeling van het Rijk voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen wordt niet verlengd, terwijl we nog wel Oekraïners opvangen.

2.4 Educatie

Ambitie

Onderwijs is essentieel voor iedereen. Daarom werken we, samen met onderwijs en verenigingen, aan gelijke kansen. We bouwen onderwijsvoorzieningen conform het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Duurzaam, met goede ventilatie en groene schoolpleinen.
Relevante documenten:

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021-2037.

- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Doelstellingen

Onderwijshuisvesting wordt uitgevoerd conform het Integraal Huisvestingsplan

Activiteiten

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) scholen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en de gemeente voeren het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2021-2037 uit. We zijn gestart met de school in het Woold en vrije school De Esch.

De ontwikkeling van andere scholen uit de eerste fase is bij de besluitvorming over de begroting eind 2023 tijdelijk uitgesteld. Samen met betrokken partijen werkt de gemeente aan een actualisatie van het IHP en de bijbehorende planning.

Kwaliteit (toelichting)

De ontwikkeling van de buurtschapsschool in ’t Woold wordt in bouwteamverband gerealiseerd; dit team is inmiddels samengesteld.
Het bestuur van vrije school De Esch heeft een verzoek tot verstrekking van een voorbereidingskrediet ingediend. Daarmee wordt de start van het renovatietraject gemarkeerd.
Aan het bestuur van het Kempken in Meddo is een voorbereidingskrediet voor de renovatie verstrekt.
De evaluatie van het IHP wordt samen met betrokken partijen in 2027 uitgevoerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

We stellen in 2027 samen met betrokken partijen een geactualiseerde planning op.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We bevorderen kansengelijkheid

Activiteiten

Aanpak laaggeletterdheid

De Rijksoverheid heeft als doel laaggeletterdheid terug te dringen.

Kwaliteit (toelichting)

In de Achterhoek kan iedere volwassene die ondersteuning kan gebruiken bij basisvaardigheden en moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen, een passend leertraject volgen. Het verbeteren van basisvaardigheden (taal, rekenen en werken met digitale apparaten) draagt bij aan een betere gezondheid, een betere arbeidsmarktpositie en financiële zelfredzaamheid.

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in een infrastructuur en samenwerking om de doelgroep, met name mensen met Nederlands als eerste taal, te bereiken. Onze inzet blijft gericht op het behouden en verder ontwikkelen hiervan.
Er is een regionale aanpak basisvaardigheden opgesteld. Deze aanpak maakt deel uit van het meerjarenplan 2026 - 2029 van de Arbeidsmarktregio Achterhoek. Het scholen van volwassenen volgens de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) is een belangrijk onderdeel van de regionale aanpak.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Continu proces
Tijd (indicator)

Uitvoeren Notitie Lokale Educatieve Agenda gemeente Winterswijk 2025-2033

Onderwijs, kinderopvang en de gemeente Winterswijk bevorderen samen de kansengelijkheid, talentontwikkeling, inclusie en het welzijn voor alle kinderen van nul tot achttien jaar in Winterswijk. Dit is afgesproken in de Notitie Lokale Educatieve Agenda Winterswijk 2025-2033.
Kwaliteit (toelichting)
In het kader van het uitvoeringsprogramma bij de Notitie Lokale Educatieve Agenda Winterswijk 2025-2033 is het bestuurlijke overleg in september 2025 gestart met de uitvoering van de doelen uit de notitie. In de periode 2025-2033 werken we aan de volgende doelen:

- We zetten ons in voor gelijke kansen en talentontwikkeling voor alle kinderen van nul tot achttien jaar. We werken aan het voorkomen van onderwijsachterstanden, ondersteunen kinderen in armoede, bieden een rijk naschools aanbod, stimuleren het behalen van een startkwalificatie en versterken basisvaardigheden.
- We bevorderen inclusie voor alle kinderen van nul tot achttien jaar door te werken aan gelijke onderwijskansen, het tegengaan van segregatie en het stimuleren van integratie. Ieder kind krijgt toegang tot kinderopvang en onderwijs in de buurt. Ook zetten we in op een sterke ketenaanpak voor zorg en veiligheid, zodat ondersteuning goed op elkaar aansluit.
- We bevorderen het welzijn van alle kinderen van nul tot achttien jaar door onderwijs sterker te verbinden met kunst, cultuur en sport, en door in te zetten op weerbaarheid en mentale gezondheid. We versterken de samenwerking tussen ouders, school en omgeving en zorgen voor een veilige en ondersteunende schoolomgeving met passende zorg.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De doelen uit de Notitie Lokale Educatieve Agenda Winterswijk worden uitgevoerd in de periode van 2025 tot en met 2033.
Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal mensen dat deelneemt aan alfabetiseringstrajecten stijgt ten opzichte van 2024.
- De voortgang van de (ver)bouw van scholen gaat volgens planning van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan.

Risico's

- Integraal Huisvestingsplan: stijgende bouwkosten.

Financiële afwijkingen programma 2

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prognose 1 2026	Prognose 2 2026	Mutaties Prognose 2 2026
Baten			
2.1 Cultuur			
5.5 Cultureel erfgoed	**77**	**116**	**40**
5.6 Media	**42**	**42**	**0**
Totaal 2.1 Cultuur	**119**	**158**	**40**
2.2 Sport			
5.1 Sportbeleid en activering	**0**	**0**	**0**
5.2 Sportaccommodaties	**838**	**838**	**0**
Totaal 2.2 Sport	**838**	**838**	**0**
2.3 Inkomen en participatie			
6.3 Inkomensregelingen	**11.648**	**11.648**	**0**
6.4 WSW en beschut werk	**1.698**	**5.436**	**3.738**
6.5 Arbeidsparticipatie	**751**	**751**	**0**
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	**14.097**	**17.835**	**3.738**
2.4 Educatie			
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**1.467**	**1.476**	**9**
Totaal Baten	**16.522**	**20.309**	**3.787**
Lasten			
2.1 Cultuur			
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	**1.912**	**2.662**	**751**
5.4 Musea	**230**	**230**	**0**
5.5 Cultureel erfgoed	**543**	**603**	**60**
5.6 Media	**720**	**720**	**0**
Totaal 2.1 Cultuur	**3.405**	**4.215**	**810**
2.2 Sport			
5.1 Sportbeleid en activering	**979**	**1.210**	**231**
5.2 Sportaccommodaties	**2.781**	**2.944**	**164**
Totaal 2.2 Sport	**3.759**	**4.154**	**395**
2.3 Inkomen en participatie			
6.3 Inkomensregelingen	**20.510**	**20.465**	**-45**
6.4 WSW en beschut werk	**6.600**	**9.111**	**2.511**
6.5 Arbeidsparticipatie	**1.340**	**1.350**	**9**
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	**28.451**	**30.926**	**2.475**
2.4 Educatie			
4.2 Onderwijshuisvesting	**1.571**	**1.571**	**0**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**2.727**	**2.786**	**59**
Totaal 2.4 Educatie	**4.298**	**4.357**	**59**
Totaal Lasten	**39.913**	**43.652**	**3.739**
Stortingen			
2.4 Educatie			
4.2 Onderwijshuisvesting	**18.332**	**18.332**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-41.724**	**-41.676**	**48**

Cultuur

De Raad heeft voor de renovatie van De Storm een totaalbedrag van € 3.975.000 beschikbaar gesteld waarvan in 2026 een bedrag van € 747.500 benodigd is voor diverse investeringen. Een deel van de investeringen heeft reeds in 2025 plaatsgevonden. De overige investeringen vinden in 2027 plaats. Deze uitgave wordt

gedekt uit de reserve instandhouding voorzieningen. Hiermee is het nadelige saldo bij de lasten van € 810.000 grotendeels verklaard.

Sport

Het nadelige saldo aan de lastenkant van € 395.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

• Hogere lasten zwembad Jaspers	€ 228.000 N
• Hogere lasten Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) sportzalen	€ 164.000 N

De Raad heeft een aanvullende subsidie verleent aan zwembad Jaspers.
Het MJOP voor de sportzalen is geactualiseerd.

Inkomen en participatie

Het voordeel van € 3.738.000 aan de batenkant is als volgt te verklaren:

• Lagere baten inburgeringsvoorzieningen	€ 267.000 N
• Hogere baten detacheringsopbrengsten Sw-medewerkers	€ 102.000 V
• Hogere baten opvang ontheemden Oekraïne	€ 3.903.000 V

We moeten van het ontvangen bedrag voor de specifieke uitkering inburgeringsvoorzieningen een bedrag van € 267.000 terugbetalen aan het Ministerie.
De detacheringsopbrengsten van de Sw-medewerkers vallen in 2026 hoger uit dan in eerste instantie begroot, door meer uitgezette opdrachten.
Vanuit het Rijk hebben wij de jaarlijkse bijdrage ontvangen voor de opvang ontheemden Oekraïne. Daarnaast is het overschot uit 2025 vrijgevallen en hebben wij nog een bedrag terugontvangen van Marga Klompé.
Het nadeel aan de lastenkant van € 2.475.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

• Lagere lasten inburgeringsvoorzieningen	€ 267.000 V
• Hogere lasten opvang ontheemden Oekraïne	€ 2.829.000 N

Voor beide posten verwijzen wij naar de toelichting bij de baten binnen dit beleidsveld.

Educatie

De Raad heeft voor de schooljaren 2026-2027 en 2027-2028 € 80.000 beschikbaar gesteld voor het Grenslandcollege.
Hiermee is het nadelige saldo van € 59.000 aan de lastenkant grotendeels verklaard.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Er zijn geen mutaties geweest.

Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk

Inleiding

Het programma Wonen en werken in Winterswijk gaat aan de hand van vijf beleidsvelden in op alles wat we doen om onze inwoners een omgeving te bieden waar ze gezond, veilig en duurzaam kunnen wonen, werken, ondernemen en recreëren. Hieronder worden de beleidsvelden besproken.

Openbare ruimte

Het beleidsveld openbare ruimte behandelt de ambities in de openbare ruimte. Een gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie zijn belangrijk. Ook biodiversiteit en de uitvoering van het visiedocument BOSS (bewegen, ontmoeten, spelen en sporten) zijn belangrijke thema's.

Klimaat, water en milieu

Naast de zorg voor een schone en veilige leefomgeving is het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie een belangrijk speerpunt.

Duurzaamheid en milieu

Het beleidsveld duurzaamheid en milieu gaat over het beschermen en behouden van de huidige kwaliteit op het gebied van klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Gebiedsontwikkeling is gericht op de realisatie of ontwikkeling van plannen. Dit zijn plannen die met een projectmatige aanpak worden uitgevoerd. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk. Het unieke karakter staat onder druk en we moeten inzetten op een gebiedsgerichte aanpak.

Daarnaast is de visieontwikkeling op wonen een belangrijk speerpunt. We bieden ruimte voor woningen waar in Winterswijk behoefte aan is. Projecten die betrekking hebben op nieuwbouw of invulling van een gebied met een hooggewaardeerde leefbaarheid. Meer concreet: er wordt onder andere een aantal mooie plannen (door)ontwikkeld en/of uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan de woningbouw op de Rikker, aan de Narcisstraat, Kloetenseweg en de Ribeslocatie.

Economie en lobby

We koesteren de diversiteit aan Winterswijkse bedrijven en maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst op willen richten. Bedrijvigheid en nabije werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Er moet voldoende ruimte zijn voor deze ontwikkelingen.

Ook de vrijetijdseconomie is een belangrijke sector. Daarnaast behouden we de komende jaren de duurzame relaties met samenwerkingspartners in de regio en over de grens. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen én buiten Nederland.

3.1 Openbare ruimte

Ambitie

Winterswijk heeft een uniek landschap met veel bijzondere planten en dieren. Om dit te behouden leggen we veel nadruk op de bescherming en verbetering van de biodiversiteit. Wij vinden een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie belangrijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of dorp vinden we daarin cruciaal. We creëren voor iedereen een waardevolle leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid vinden we van groot belang; elke Winterswijker - jong of oud, voetganger, fietser of automobilist - moet zich veilig kunnen voelen en bewegen.

We houden het centrum aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.
We stimuleren wijkkracht door het realiseren van een laagdrempelige ingang bij de gemeente voor vragen op alle domeinen.
Relevante documenten:

- Groenstructuurplan Winterswijk
- Omgevingsvisie buitengebied
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit

Doelstellingen

De gemeente zorgt voor een laagdrempelig aanspreekpunt voor vragen van inwoners en stakeholders in een specifiek gebied

Activiteiten

Pilot wijkaanpak en wijkregie

De afgelopen periode is flink geïnvesteerd in het bouwen van een netwerk. Ook is gewerkt aan een wijkanalyse. Op basis van de wijkanalyse stellen we een strategie met doelstellingen op voor de verdere wijkaanpak in Winterswijk-Oost.

Kwaliteit (toelichting)

Een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie is belangrijk voor Winterswijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of het dorp vinden we daarin cruciaal. Inwoners hebben waardevolle kennis van hun directe leefomgeving. Ze hebben daarom vaak goede ideeën over wat er nodig is in hun eigen wijk, buurt en omgeving. We steunen daarom initiatieven van inwoners om hun omgeving te verbeteren. We inventariseren en analyseren deze initiatieven in het najaar en starten de werving en selectie van een wijkverbinder, die vanaf 2027 aan de slag kan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Afronden analyse in 2026 en geven van opvolging met wijkverbinder in 2027.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Een gezond en veilig leefklimaat.

Activiteiten

Dienstverleningsovereenkomst ROVA

We geven uitvoering aan de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met ROVA voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Uitgangspunt is om het merendeel van de werkzaamheden op kwaliteitsgestuurde wijze uit te voeren, conform de standaardkwaliteitsniveaus van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW).

Kwaliteit (toelichting)

In de eerste helft van 2026 scoort de buitenruimte conform afspraak. Dat wil zeggen dat de behaalde resultaten binnen de afgesproken (beeld)kwaliteitsnormen van het CROW vallen. Deze kwaliteitsnormen staan echter onder druk. Niet alleen door veranderende weersomstandigheden, maar ook door bezuinigingen. In 2026 is een bezuiniging van €136.000 gerealiseerd op het onderhoud van de openbare ruimte. Wij zijn in gesprek met ROVA en de voortgang verloopt volgens planning. Daarnaast is dit jaar het verbeterproces tussen de gemeente Winterswijk en ROVA gecontinueerd. Dit proces is onder meer ingegeven vanuit de wens om de

regiefunctie van de gemeente Winterswijk in de samenwerking te versterken. Er zijn én worden verschillende instrumenten ontwikkeld om meer grip te krijgen op output en kosten. Zo is een externe partij ingeschakeld om de kwaliteit van de buitenruimte te schouwen en werken wij met ingang van 2026 op basis van een ‘verrekenmodel’; een financieel jaaroverzicht van de uit te voeren dienstverlening, waarbij de kosten per onderhoudstaak inzichtelijk zijn gemaakt. Per kwartaal wordt de voortgang gerapporteerd zodat tijdige bijsturing mogelijk wordt. Daarnaast blijven wij kritisch kijken naar lopende werkprocessen en worden zo nodig optimalisaties doorgevoerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het uitvoering geven aan de dienstverleningsovereenkomst is een doorlopend proces dat we structureel toetsen. Zowel de bezuiniging als het verbeterproces verloopt volgens planning.

Tijd (indicator)

Herstellen stormschade

Op 2 juli 2025 werd Winterswijk getroffen door een valwind. In het eerste noodzakelijke herstel is veel werk verzet. In de Startnotitie herstel stormschade Winterswijk wordt een eerste aanzet gegeven voor een meerjarig herstel (2025-2029). Het doel is om maatschappelijke meerwaarde te realiseren, waarbij het cultuurlandschap in een betere staat wordt gebracht dan voor de storm en sociale cohesie wordt versterkt.

Kwaliteit (toelichting)

Er wordt een gefaseerde aanpak voorgesteld. Een aanpak die bestaat uit drie fases. De eerste twee fases (crisis en voldoen aan zorgplicht) zijn voor het grote deel in 2025 en 1e kwartaal 2026 uitgevoerd. De derde fase, herstel gemeentelijk areaal bomen en terreinen van derden, loopt naar verwachting van 2026 tot 2029. Begin 2026 heeft de raad scenario's voor herstel gekozen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In het najaar van 2026 vinden de herstelwerkzaamheden plaats. De start van de plantwerkzaamheden van laanbomen is op 2 november 2026. De oplevering van de plantwerkzaamheden is op 20 november 2026. De uitdeeldag voor beplanting voor particulieren en landgoedeigenaren is op 28 november 2026.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We optimaliseren de bereikbaarheid en verkeersdoorstroming van Winterswijk

Activiteiten

Parkeerroute-informatiesysteem

We werken door aan een modern parkeerroute-informatiesysteem (PRIS).

Kwaliteit (toelichting)

Met de investering in het parkeerroute-informatiesysteem (PRIS) kunnen bezoekers van binnen en buiten Winterswijk sneller een vrije parkeerplaats vinden in het centrum. We verbeteren hiermee de beleving van bezoekers, we beperken het zoekverkeer en dragen bij aan de verbetering van de leefomgeving op plekken waar dat zoekverkeer nu nog onnodig rijdt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Uitvoering voor het plaatsen van het PRIS staat gepland in 2026.
De plaatsing van de portalen welke aangeven hoeveel parkeerplaatsen er vrij zijn en de full led display's, zijn in de weken 35, 37 en 38 voltooid. Hierbij zijn op enkele locaties de oude masten tot ongeveer een meter boven maaiveld afgetopt in verband met het kunnen doorlussen van de stroomaansluiting. Daarnaast zijn in deze weken ook de sensoren in de parkeerterreinen geplaatst ten behoeve van het PRIS.

Doorlussen oude stroomaansluiting

De digitale ingebruikname (lees matrixborden) van het PRIS is deels opgevangen door de oude stroomaansluitingen door te lussen naar de nieuwe masten. Dit geldt tevens voor de Full Led display langs de Groenloseweg. Op een later moment zullen deze ook door Liander voorzien worden van nieuwe stroomaansluitingen.

Accupack's

Enkele locaties waar het doorlussen niet kan, omdat er geen oude stroomaansluitingen van de oude PRIS aanwezig zijn, zijn voorzien van accupack's. Het betreft hier locaties waar een matrixbord geïntegreerd is in het statische bord. Dit blijft totdat Liander deze ook van nieuwe stroomaansluitingen voorziet.

Full led display

De full led display's gelegen aan de N319 - Bataafseweg en N820 - Bataafseweg worden naar verwachting (planning Liander) eind december 2026 voorzien van een stroomaansluiting door Liander.

Verwijderen oude afgetopte mast

Nadat alle masten van nieuwe stroomaansluitingen zijn voorzien, worden de afgetopte masten verwijderd.
Ondertussen wordt een scope gemaakt om ook parkeerterreinen Sleeswijk, Weeninkpad en Stationsstraat toe voegen aan het PRIS. Hierin wordt ook de uitbreiding van de full led display's meegenomen in de scope voor betere sturing van bezoekers aan Winterswijk op enkele toeleidende wegen.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- We werken optimaal en transparant samen met ROVA en inwoners. De resultaten meten we door middel van de maandelijkse beeldschouwrapportage en daarnaast voeren we maandelijks gesprekken over verbetermaatregelen.
- We monitoren het aantal (klacht)meldingen ten aanzien van de beeldkwaliteit.

Risico's

- Wijzigingen in de mate van groenonderhoud en bermbeheer leiden tot een ander straatbeeld. Hierover communiceren we met onze inwoners.
- De eenheidsprijzen zijn in beeld. Hieruit blijkt dat het totale budget voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte niet toereikend is om aan gemaakte kwaliteitsafspraken te kunnen voldoen. Hierop is geanticipeerd in de begroting. Echter, het totale budget is onder meer onderhevig aan wijzigingen in areaal en materiaalkosten. Dit brengt een bepaalde onzekerheid met zich mee.

3.2 Klimaat, water en milieu

Ambitie

Samen met inwoners en ondernemers zorgen we voor een schone leefomgeving. We waarborgen een optimale milieukwaliteit en richten ons op de basisvoorwaarden gezond, schoon en veilig. Voor het onderhoud van de riolering maken we transparante keuzes op basis van een risicoafweging. Om in de toekomst gezond en veilig te kunnen wonen, verkleinen we de kans op wateroverlast, droogte en hittestress.
Relevante documenten:

- Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028.
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda (raadsbesluit september 2022).
- Huishoudelijk grondstoffenbeleid Winterswijk 2024-2030 (raadsbesluit februari 2024).
- Afvalstoffenverordening Winterswijk 2015.
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Winterswijk 2018.

Doelstellingen

We voeren noodzakelijke projecten uit op het gebied van het milieu

Activiteiten

Project sanering wegverkeerslawaai

Door de autonome groei van het wegverkeer ervaren bewoners langs drukke wegen geluidsoverlast van het verkeer. In het verleden zijn daarom 177 woningen aangemeld bij het Rijk om in aanmerking te komen voor geluidssanering. De gemeente voert de sanering wegverkeerslawaai uit met subsidie van de Rijksoverheid.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben het saneringsprogramma vastgesteld. Tegen dit besluit kan bezwaar worden ingesteld bij het ministerie. Voor verdere uitvoering aan het project benaderen wij een specialistisch bureau om te bepalen wat het geluidsniveau in de woning is en welke woningen daadwerkelijk voor maatregelen in aanmerking komen. Wij hebben subsidie ontvangen voor de voorbereidingen en de uitvoering van gevelmaatregelen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uiteindelijke planning hangt af van de afhandeling van ingediende bezwaren. Deze bezwaren worden door het ministerie afgehandeld.

Tijd (indicator)

Sanering stortplaats WAL

De deklaag van de voormalige stortplaats WAL (tussen de Driemarkweg en de Vreehorstweg, ter hoogte van Vreehorstweg 43) is te dun en voldoet niet aan de wettelijke eisen. Daarom hebben we een saneringsplan opgesteld. De sanering wordt gefaseerd uitgevoerd (in 2024 en 2027) vanwege de beschermde dieren op de WAL. Naast de deklaag wordt ook de Japanse duizendknoop aangepakt, de waterafvoer verbeterd en de WAL heringericht.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn afspraken gemaakt met de provincie over de uitvoering. De provincie voert regie over de sanering.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De eerste fase van de sanering is gereed, het aanbrengen van de beplanting is in het vierde kwartaal van 2025 afgerond. In de tweede helft van 2026 worden de voorbereidingen gestart voor de tweede fase.

Tijd (indicator)

Indicatoren

In (beeld)schouwrapportages legt ROVA verantwoording af over de geleverde prestaties. Het gaat hier om behaalde resultaten op het gebied van het beheer van de buitenruimte, maar ook op het gebied van afvalinzameling. Deze rapportages geven onder meer inzicht in:

- Het aantal meldingen over de buitenruimte: groen, wegen, water, verlichting et cetera.
- De inzamelprestaties: de ingezamelde hoeveelheid kilogram per inwoner, verdeeld over de fracties restafval, GFT, PMD en papier.
- Het aantal klachten over afvalinzameling. Uitgangspunt is niet meer dan 2,0 klachten per 1.000 aansluitingen.
- Verder monitoren we de voortgang van de maatregelen en acties zoals benoemd in de uitvoeringsagenda van de klimaatstrategie die tot en met 2027 wordt uitgevoerd.

Risico's

- Voor het behalen van de doelstellingen uit de klimaatagenda en de (zwerf)afvalinzameling is draagvlak en inzet van inwoners nodig. Met uitgebreide communicatie ontstaat hiervoor draagvlak en gaan inwoners hier ook zelf mee aan de slag.
- De komende periode zijn er prijsstijgingen van materialen en uren te verwachten. Hierop is geanticipeerd in de begroting, maar dit blijft onzeker en dus een risico.

3.3 Duurzaamheid en milieu

Ambitie

Winterswijk wil dat de huidige kwaliteiten - klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden - ook beschikbaar zijn voor volgende generaties. Duurzaamheid gaat over het beschermen en behouden van deze waarden. Omdat we wel de gevolgen ondervinden van de verandering van het klimaat, is het ook een ambitie om ons daarop voor te bereiden. In 2050 is Winterswijk klimaatneutraal, energieneutraal en circulair.

Relevante documenten:

- Akkoord van Groenlo
- Uitvoeringsagenda duurzaamheid januari 2019
- RES 1.0
- Moratorium windturbines

Doelstellingen

We wekken in 2030 voldoende duurzame energie op voor de doelstelling van een energieneutraal gebouwde omgeving in 2030

Activiteiten

We zijn bereikbaar in ons Duurzaam Winterswijk

Duurzaam Winterswijk is een kennis- en inspiratiecentrum op het gebied van duurzaamheid. Via de thema's energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, kringlopen en cultuurhistorie, wordt duurzaamheid op een laagdrempelige manier zichtbaar, tastbaar en beleefbaar gemaakt. Vanuit het bezoekerscentrum helpen we mensen onder meer met subsidies en leningen. Duurzaam Winterswijk is tevens ons energieloket.

Kwaliteit (toelichting)

In het bezoekerscentrum ontvingen we gemiddeld tot en met 30 september 2026 74 bezoekers per maand (doel is 120). Via het platform Duurzaam Winterswijk ontvingen we gemiddeld 1.400 digitale bezoekers per maand. (Doel is gemiddeld 1.000). Hierbij kwamen ook nog 130 telefoontjes per maand.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2026 plaats.

Tijd (indicator)

Uitvoering RES

In de RES 1.0 is afgesproken dat het regionale bod bestaat uit grootschalige zon op daken (0,35 TWh) en grootschalige opwek op land (1 TWh). Voor Winterswijk betekent dit dat we aan beide werken. Over zon op bedrijfsdaken wordt elders gerapporteerd. De plannen voor grootschalige opwek op land passen in ons beleidskader zonneparken en zonnevelden. Het gaat hier op dit moment over de realisatie van 120 hectare voor Winterswijk. Ondertussen werken we in regionaal verband aan de RES 2.0.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met de RES-partners realiseren we de opwek die is afgesproken voor het doel in 2030.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Samen met onze partners in de regio werken we aan de realisatie van de RES-doelen. Inmiddels is de RES 2.0 door de raad vastgesteld.

Tijd (indicator)

Realiseren zonnepanelen op bedrijfsdaken

Ook in 2026 gaan we door met de plannen voor zonnepanelen op bedrijfsdaken. Dit gaat om bedrijven met een kleinzakelijke aansluiting. Samen met ondernemers kijken we welke aandachtspunten er in hun situatie zijn. Dit gaat dan om de mogelijkheden voor het dak, subsidies en leenmogelijkheden, offertevergelijkingen en andere vraagstukken. Omdat er momenteel onzekerheden zijn over onderwerpen als teruglevering, tarieven en netcapaciteit, is het des te belangrijker dat we ondernemers helpen.

Kwaliteit (toelichting)
Ondernemers kunnen bij Duurzaam Winterswijk terecht voor informatie over zon op bedrijfsdaken. Door de afschaffing van de salderingsregeling en door netcongestie komen er weinig tot geen vragen van ondernemers bij ons binnen over zon op bedrijfsdaken.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De uitvoering vindt in heel 2026 plaats.
Tijd (indicator)

Opstellen warmteprogramma
In de Warmtetransitievisie staat beschreven hoe we gebouwen klaarmaken voor de toekomst. Hiervoor wordt een plan van aanpak gemaakt. In Winterswijk ontbreekt een bron voor grootschalige warmteopwekking die we kunnen inzetten voor verwarming. Dit betekent dat we voor het grootste deel uitgaan van vervanging van gasketels door warmtepompen op elektriciteit. We zetten ons ervoor in dat zoveel mogelijk woningen transitiegereed worden gemaakt. We maken hiervoor gebruik van rijkssubsidies in het kader van de aanpak van slechte energielabels. De mogelijkheden voor waterstof ten behoeve van monumenten en de andere kansen op dit gebied houden we in de gaten.
Kwaliteit (toelichting)
We richten ons op het doelmatig inzetten van subsidies voor het aanpakken van woningen met slechte labels. Daarnaast stellen we in 2026 het warmteprogramma op.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het inzetten van de subsidie gaat via Duurzaam Winterswijk. De transitievisie pakken we op via het warmteprogramma. Dit was oorspronkelijk gepland in 2026, maar is verschoven naar 2027.
Op dit moment wordt er gewerkt aan een startnotitie voor het warmteprogramma. Het streven is om deze in kwartaal 4 af te ronden. Uiterlijk eind 2027 stelt de gemeente Winterswijk (het college van B&W) het warmteprogramma vast. In het warmteprogramma beschrijft de gemeente de aanpak voor het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. In het warmteprogramma staat bijvoorbeeld welke wijken, buurten en dorpskernen in de komende tien jaar van het aardgas af gaan en hoe dat gebeurt.

Tijd (indicator)

Evaluatie moratorium windenergie
Op 29 juni 2017 is in de raad een moratorium op windturbines ingesteld. Afgesproken is dat dit besluit vanaf 1 januari 2023 periodiek wordt geëvalueerd.
Kwaliteit (toelichting)
Voor de evaluatie van het moratorium is een notitie opgesteld.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De raad heeft voor deze evaluatie op 20 juni 2024 een plan van aanpak vastgesteld. De evaluatie is inmiddels, afgerond. De raad heeft besloten om het moratorium op land op te heffen zodra windbeleid is vastgesteld door de raad.
Tijd (indicator)

Doelstellingen
We willen duurzaamheid bereikbaar en betaalbaar maken voor iedereen
Activiteiten
Verduurzamen woningen als onderdeel bestrijden energiearmoede
We helpen inwoners om hun energierekening omlaag te brengen. Dit doen we door onderstaande maatregelen:
- De aanpak met energieconciërges en energiebespaarmaatjes wordt gecontinueerd. Samen met andere organisaties helpen we inwoners met energiearmoede om energie te besparen en hun woning te verduurzamen.
- We bieden ondersteuning via het Centrum Duurzaam Winterswijk.
- We ondersteunen door middel van subsidies en regelingen.

Kwaliteit (toelichting)
We zetten ons in voor een goede voortzetting van de aanpak van energiearmoede.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De uitvoering vindt in heel 2026 plaats.
Tijd (indicator)

Indicatoren
- Gemiddeld bezoeken 120 mensen per maand ons Centrum Duurzaam Winterswijk.
- Gemiddeld hebben we iedere maand duizend digitale bezoekers op ons platform Duurzaam Winterswijk.

Risico's
Het behalen van de opwekdoelstellingen is sterk afhankelijk van technische factoren, zoals de aansluitingsmogelijkheden op het elektriciteitsnet. Ook is het afhankelijk van politieke keuzes rondom de opwek van duurzame energie.

3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen
Ambitie
We willen dat Winterswijk een aantrekkelijke plaats is om te wonen, te werken en te recreëren. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk en verdient een aanpak waarbij we de handen ineenslaan. In de buurtschappen streven we naar behoud van leefbaarheid. In het centrum komen wonen en culturele functies samen, waarbij ontmoeten, ontdekken en ontplooiing voorop staan. Nieuwe ontwikkelingen krijgen de ruimte, met behoud van kwaliteit van de leefomgeving.
Relevante documenten:
- Woonvisie gemeente Winterswijk 2020-2025.
- Volkshuisvestelijk afwegingskader woningbouw Winterswijk 2019-2025.
- Structuurvisie kom Winterswijk 2010-2020.
- Groenstructuurplan Winterswijk.
- Omgevingsvisie buitengebied.
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit.

- Centrumvisie 2021.

Doelstellingen

We bereiden de organisatie voor op de nieuwe wetten in de fysieke leefomgeving

Activiteiten

We werken volgens de Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Verder bereiden we de organisatie voor op het werken volgens de wet, zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, participatie, houding en gedrag.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 werken we aan de hand van het opgestelde transitieplan verder aan het omgevingsplan. Daarnaast wordt in 2026 gewerkt aan een omgevingsvisie voor het gehele grondgebied van de gemeente Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het door het college vastgestelde transitieplan zorgt ervoor dat we ook in 2026 verder werken aan het omgevingsplan, en op schema liggen om op 1 januari 2032 de beschikking te hebben over een nieuw gebiedsdekkend omgevingsplan.
De eerste 2 wijzigingen zijn onlangs voorgelegd aan de raad. Aan de 3e wijziging wordt op dit moment gewerkt.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We maken plannen en voeren deze uit voor specifieke vraagstukken, zoals, WOOOW, de Steengroeve en de Ribeslocatie

Activiteiten

Afdekken kleiput

We ronden het afdekken van de kleiput af.

Kwaliteit (toelichting)

Voor de toe te passen afdekgrond zijn twee scenario's opgenomen. In het eerste scenario zou gebruik worden gemaakt van grond van Wienerberger. Dit scenario blijkt vanwege de benodigde vergunningsprocedures bij de provincie niet haalbaar. Daarom wordt momenteel verder gewerkt aan het tweede scenario, waarbij de mogelijkheden voor het toepassen van meer zandig materiaal worden onderzocht. De uitkomsten hiervan worden uiteindelijk verwerkt in het inrichtingsplan. De klankbordgroep is hierbij betrokken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het college stelt het inrichtingsplan vast. Daarna kunnen we werken aan de (voorbereidende) werkzaamheden. Streven is om in het najaar van 2027 te starten met de uitvoering. Vanwege de aanwezigheid van de oehoe kunnen werkzaamheden slechts in een beperkte periode plaatsvinden.

Tijd (indicator)

Bestemmingsplan uitbreiding Het Winkel

We behandelen het initiatief tot uitbreiding van camping Het Winkel.

Kwaliteit (toelichting)

Op dit moment ligt een plan voor beoordeling bij de intaketafel in het kader van het vooroverleg.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Als het plan als wenselijk beoordeeld wordt bij de intaketafel, kan vervolgens de definitieve aanvraag worden ingediend.

Tijd (indicator)

De Rikker

We werken aan woningbouw op het nog onbebouwde gedeelte van de Rikker.

Kwaliteit (toelichting)

Het bestemmingsplan is vastgesteld en bekendgemaakt. De beroepstermijn is verstreken. Er is één beroepschrift ontvangen bij de Raad van State. Dit beroep is in februari 2025 ingetrokken. Hiermee is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In Q1 2026 is de eerste omgevingsvergunning verleend voor de bouw van 23 woningen. Daarnaast zijn een aantal aanvragen in behandeling.
Op dit moment loopt de volgende aanvraag voor 32 woningen.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling De Morse (voorheen Gaudium)

De gemeente Winterswijk is eigenaar van het pand aan de Laan van Hilbelink 32 waarin een weverij is gevestigd. Het aangrenzende pand aan de Laan van Hilbelink 28 (De Hazewind) is opgekocht door een ontwikkelaar die woningen in dit pand wil realiseren. Er zijn ontwikkelingen die vragen om een integrale visie voor dit gebied.

Kwaliteit (toelichting)

Er ligt een concreet initiatief om de cultuurhistorisch waardevolle voormalige textielfabriek De Hazewind aan de Laan van Hilbelink 28/Morsestraat 32-34 te transformeren tot een woongebouw met 40 appartementen.

Door de milieudruk van meerdere omliggende bedrijven is het op dit moment niet mogelijk medewerking aan dit initiatief te verlenen, omdat er geen goed woonklimaat kan worden gerealiseerd. Met het bedrijf dat grenst aan de ontwikkellocatie zijn onderhandelingen gaande om het bedrijf te verplaatsen naar een andere locatie. Hierdoor ontstaat er ruimte voor nieuwe functies in het pand dat eigendom is van de gemeente, en is er mogelijk voldoende milieuruimte om medewerking aan het transformatieplan van De Hazewind te kunnen verlenen.

Het gebied De Morse (van oudsher textielindustrie) leent zich mede door de ligging aan de Whemerbeek voor een combinatie van functies (wonen, werken, bedrijvigheid en voorzieningen). Inzetten op een combinatie van functies sluit aan bij de bestaande dynamiek in het gebied én biedt de condities voor een nieuw woon- en leefmilieu

waar Winterswijk op dit moment nog geen tot weinig aanbod in heeft.

Vanwege de actuele ontwikkelingen is het gewenst om voor dit gebied een ontwikkelkader op te stellen en daarbij de omliggende gebieden mee te nemen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De noodzaak voor het opstellen van de ontwikkelkader is sterk afhankelijk van de hierboven genoemde bedrijfsverplaatsing. Inmiddels staat vast dat het betrokken bedrijf (Kvadrat Weaving) binnen afzienbare tijd gaat verhuizen naar een nieuwe locatie op bedrijventerrein Misterweg. De nieuwbouw is in uitvoering.
Hiermee is de weg vrij om te starten met het opstellen van een ontwikkelkader voor gebied De Morse (en omgeving).
Over de aanpak van dit project vindt overleg plaats. Doel van dit overleg is het project af te bakenen en de gewenste ontwikkelrichting te bepalen. Ook kan dan worden besproken of vooruitlopend op het ontwikkelkader al kan worden gestart met de planologische procedure voor voormalige textielfabriek De Hazewind (transformatie naar wonen).

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling recreatiegebied 't Hilgelo

We behandelen een door Leisurelands BV ingediende aanvraag ter ontwikkeling van recreatiegebied 't Hilgelo. Het plan is gericht op een bestendiging van bestaande functies (zandwinning, dagrecreatie, natuur et cetera) en een versterking van de recreatieve mogelijkheden binnen dat gebied. In hoofdzaak gaat het daarbij om een uitbreiding van verblijfsrecreatie en horeca.

Kwaliteit (toelichting)

Op basis van het participatietraject is de initiatiefnemer bezig met de doorontwikkeling van het plan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het conceptplan voor wijziging van het omgevingsplan is ingediend door de initiatiefnemer. De Omgevingskamer adviseert over het gewijzigde plan en aan de hand daarvan worden er vervolgstappen genomen.
Op dit moment zijn we in gesprek en wachten we op de conceptaanvraag voor een omgevingsvergunning. Deze verwachten we op korte termijn.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling de Steengroeve

We werken aan een gebiedsontwikkeling rondom de Steengroeve. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van het museaal concept Terra Temporalis, de planoologische regeling voor Sibelco en twee wegomleggingen: een kleine voor het Steengroevemuseum en een grote voor Sibelco. De gemeenteraad heeft hiervoor een Ruimtelijk Afspraken Kader (RAK) vastgesteld.

Kwaliteit (toelichting)

Over Terra Temporalis

Het ontwerpbestemmingsplan is in december 2023 ter inzage gelegd. Er zijn zienswijzen op binnengekomen. De stichting is inmiddels in afstemming met de provincie de weg ingeslagen naar een fasering in tweeën:

1. Realisatie van de educatieve functies (bezoekerscentrum).
2. Realisatie van het museum.

Provinciale Staten behandelt naar verwachting nog dit jaar een voorstel om financieel bij te dragen aan de realisatie van het Steengroevemuseum.
Het Steengroevemuseum is niet afhankelijk van stikstofstrokenbeleid omdat het initiatief dat onderdeel van de beoordeling betreft onder het overgangsrecht valt. Dat betekent dat de regels voor stikstofstroken in de lopende planologische procedure niet van toepassing zijn op dit initiatief. Wel is het landelijke stikstofbeleid van toepassing. Op basis van de informatie die nu beschikbaar is zijn de landelijke regels geen obstakel voor realisatie of gebruik van het Steengroevemuseum. We volgen de ontwikkelingen hierover nauwgezet.
Over Sibelco
Nu de door de provincie aangekondigde stikstofzonering doorgaat, hangt het van de maatregelen binnen die zone af wat de consequenties zijn voor de gebiedsontwikkeling Steengroeve e.o.. Met name voor Sibelco, het bedrijf dat de groeve exploiteert. De toekomst van Sibelco borgen is een wens die het bedrijf diverse keren heeft geuit. In eerste aanleg zouden we dit samen met de provincie als onderdeel van de gebiedsvisie meenemen, daar is op korte termijn geen zicht op. We bekijken nu als gemeente wat we kunnen doen om Sibelco in die wens tegemoet te komen. Er ligt een concreet voorstel bij Sibelco. Zodra de stellingname van het bedrijf duidelijk is, zijn wij weer aan zet.
Over de beide wegomleggingen
Elk is afhankelijk van een ander onderdeel van het RAK, zoals hierboven besproken. Dus de beslissingen over elk worden pas genomen zodra de toekomst van het Steengroevemuseum c.q. van Sibelco duidelijk zijn.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
We stemmen met beide partijen continu af welke voortgang er mogelijk is en welke acties er uitgevoerd worden. Op dit moment zijn er zoveel factoren die een rol spelen, dat feitelijk eerst zaken zoals de Nota Ruimte (over bedrijven met kritische grondstoffen), provinciale omgevingsverordening (over de regels voor de stikstofzones) en de Gebiedsontwikkeling Winterswijk en financiële haalbaarheid helder moeten zijn voordat weer nieuwe stappen gezet kunnen worden. Daardoor loopt de besluitvorming en dus de realisatie vertraging op. We gaan uit van besluitvorming in november of december 2026 over de route die we kiezen.
Tijd (indicator)

Herontwikkeling Groenloseweg 60-locatie De Harmonie

We behandelen het initiatief tot herontwikkeling van de locatie van De Harmonie (Groenloseweg 60) van horeca naar wonen.
Kwaliteit (toelichting)
Op 24 maart 2026 zijn we een overeenkomst aangegaan met de ontwikkelaar van de locatie. Hierin zijn onder meer afspraken gemaakt over de te bouwen woningen. De ontwikkelaar werkt het plan nu uit tot een aanvraag omgevingsvergunning.

De gemeenteraad heeft op 23 april 2026 besloten het omgevingsplan te wijzigen om woningbouw mogelijk te maken. Deze wijziging is inmiddels onherroepelijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De exacte doorlooptijd is afhankelijk van de indieningsdatum en de doorlooptijden tijdens de vergunningprocedure. We verwachten dat de aanvraag in 2026 wordt ingediend.

Tijd (indicator)

Omgevingsvisie

De Omgevingswet schrijft voor dat iedere gemeente op 1 januari 2027 één omgevingsvisie moet hebben vastgesteld. We werken op dit moment aan een omgevingsvisie voor de bebouwde kom van Winterswijk. De omgevingsvisie gaat over het dagelijks leven. Hoe we werken, wonen, studeren en recreëren. Bij het opstellen van de omgevingsvisie voor de bebouwde kom houden we rekening met actuele visies, zoals de centrumvisie, groenvisie en woonvisie.

Kwaliteit (toelichting)

Op 26 januari 2026 is de de omgevingsvisie voor de kom vastgesteld door door de gemeenteraad en is het traject afgesloten met een evaluatie.
Zoals de Omgevingswet schrijft dienen we één omgevingsvisie te hebben. Daarom hebben we de afgelopen tijd gewerkt aan een startnotitie en participatieplan om aan te geven hoe we de omgevingsvisie buitengebied en kom gaan samenvoegen tot één omgevingsvisie: Omgevingsvisie Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het traject van de omgevingsvisie kom is afgerond. De startnotitie waarin we de kaders, proces en het beoogde budget voor het vervolg (kom en buitengebied) aanvragen wordt ter besluitvorming aangeleverd. De verwachting was om in september 2026 de startnotitie ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad. Dit is niet gelukt omdat de startnotitie een inhoudelijk component heeft gekregen, namelijk een beleidsanalyse. De beleidsanalyse laat per thema zien welke opgaven ontstaan bij het samenbrengen van de Omgevingsvisie Kom en de Omgevingsvisie Buitengebied tot één integrale omgevingsvisie voor het hele grondgebied van Winterswijk. Daarmee wordt zichtbaar waar de bestaande visies goed op elkaar aansluiten, waar actualisatie nodig is en waar richtinggevende keuzes of nadere uitwerking worden gevraagd. Deze stap is toegevoegd naar aanleiding van de evaluatie. We leggen daardoor de startnotitie en het participatieplan in oktober voor aan de gemeenteraad.

Tijd (indicator)

Wij werken aan het programma Bouwen aan Winterswijk

Speerpunt van ons beleid blijft de instandhouding van het voorzieningenniveau.
De bestemmingsreserve instandhouding voorzieningen is bedoeld voor investeringen die moeten voorkomen dat een voorziening moet sluiten of activiteiten moeten worden beëindigd, met name door achterstallig onderhoud aan bestaande gebouwen. Nieuwbouw voor zwembad Jaspers, Theater De Storm en Boogie Woogie is voorlopig niet aan de orde, omdat de middelen daarvoor ontbreken. Daarom is de reserve gericht op het kopen van tijd: vijf tot tien jaar continuïteit voor

gebouwen die langer bruikbaar moeten blijven. Verder zijn we scherp op ons opdrachtgeverschap en het eigendom van de gebouwen.

Kwaliteit (toelichting)

Onze financiële situatie maakt nieuwbouw voor voorzieningen als Boogie Woogie, Theater De Storm en zwembad Jaspers niet mogelijk. We hechten echter wel belang aan deze voorzieningen en koersen daarom op instandhouding. Hiervoor is een bestemmingsreserve ingesteld met een omvang van € 10 miljoen. Inmiddels zijn er voor drie voorzieningen beslissingen genomen door de raad: zwembad Jaspers, Theater De Storm en in het kader van BOSS (Bewegen, ontmoeten, spelen en sporten). Naast deze bestedingsdoelen vallen ook de basisscholen en Boogie Woogie binnen de bestedingdsdoelen van deze bestemmingsreserve.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Eventuele nieuwe aanvragen worden ook in 2026 afgewikkeld binnen de vastgestelde kaders. Sinds instelling van de bestemmingsreserve is er voor de basisscholen een nieuw budget ter beschikking gekomen ter uitvoering van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan. Dat maakt dat in minder situaties een beroep op de bestemmingsreserve kan worden gedaan.

Op dit moment wordt een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar een verhuizing van Boogie Woogie naar De Post. We hebben als gemeente € 20.000 beschikbaar voor bekostiging van die studie. Mocht uit de haalbaarheidsstudie blijken dat verhuizing mogelijk is, heeft dit gevolgen voor de bestemmingsreserve. Een eventuele verbouwing van De Post valt niet binnen de huidige bestedingsdoelen van deze bestemmingsreserve.

Tijd (indicator)

Realiseren van een dienstencentrum in Gaxel, samen met Stadt Vreden

Om het grensoverschrijdend werken en ondernemen tussen Nederland en Duitsland te bevorderen, wordt er op de grens een dienstencentrum gerealiseerd. De gemeenten Winterswijk en Vreden zijn gezamenlijk de initiatiefnemers voor deze planontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)

De geselecteerde ontwikkelaar heeft helaas aangegeven dat het niet mogelijk is tot een haalbare exploitatie te komen. Samen met Stadt Vreden bekijken we nu op welke wijze het project kan worden voortgezet. Wij houden beide gemeenteraden op de hoogte van de aanpak en de voortgang.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Omdat er op dit moment geen concrete ontwikkelaar is voor de uitwerking van de plannen, is onduidelijk op welke termijn de plannen uitgevoerd gaan worden. Als meer duidelijk is over de aanpak en voortgang, informeren wij samen met Stadt Vreden beide gemeenteraden.

Tijd (indicator)

Ribeslocatie

Gemeente Winterswijk is eigenaar van een perceel aan de Ribeslaan, de locatie waar een basisschool was gesitueerd. In 2015 is deze basisschool gefuseerd en heeft gemeente Winterswijk de grond terug in eigendom gekregen. Tot op heden is

geen andere invulling voor de Ribeslocatie gerealiseerd. In 2026 wordt verder gewerkt aan de herontwikkeling van de Ribeslocatie. Een plan voor woningbouw wordt voorbereid.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben een ontwikkelaar geselecteerd voor de uitvoering van het woningbouwplan. Met deze ontwikkelaar is een koopovereenkomst ondertekend. De gemeenteraad heeft bindend adviesrecht over dit plan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In september 2026 hebben we de gemeenteraad gevraagd om een positief bindend advies over het plan. De gemeenteraad heeft op 24 september unaniem een positief advies gegeven. Hierna kunnen we de omgevingsvergunning verder afhandelen.

Tijd (indicator)

Uitvoering project WoooW - gebiedsontwikkeling het Weurden

WoooW staat voor Winterswijk ontmoet, ontdekt en ontplooit. Het WoooW-projectgebied ligt aan één van de aanloopstraten (het Weurden) in het centrum van Winterswijk, waar winkelleegstand en verpaupering dreigde. Daarom heeft de gemeente de afgelopen jaren een aantal woon-winkelpanden aangekocht om het gebied op te knappen en nieuwe impulsen te geven.

Kwaliteit (toelichting)

We werken aan de uitvoering van het raadsbesluit van juni 2023. Het maakt ontwikkelingen mogelijk aan het Weurden (winkels plus woningen), de Spoorstraat (nieuw cultuurgebouw), op de huidige locatie van Boogie Woogie (wonen) en aan het Weurden - Dingstraat - Weverstraat (hierna kortweg 'de Plus-locatie': wonen, supermarkt en parkeren centrum).

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De ontwikkeling van de gedachte nieuwbouwlocatie ligt stil in afwachting van het haalbaarheidsonderzoek dat loopt naar een alternatieve locatie: De Post. Daarmee ondernemen we nu ook nog geen vervolgactie voor de huidige locatie van Boogie Woogie.

Voor de Plus-locatie zijn we in onderhandeling met De Woonplaats om het eigendom van de grote parkeerplaats over te nemen. Vastned (eigenaar van het supermarktgebouw) en Plus zijn de stakeholders voor de supermarkt en haar toekomst. Daarmee onderhouden we frequent contact. De planvorming gaat niet eerder door dan dat we daadwerkelijk het eigendom van de grote parkeerplaats in handen hebben. Omdat er geen geld is gereserveerd voor het terugkopen van de parkeerplaats is een raadbesluit nodig voor het beschikaar stellen van het benodigde krediet.

Voor onze panden aan het Weurden hebben we in Q1 van 2026 besloten via een openbare procedure (Didam-publicatie) een ontwikkelaar te zoeken. In een openbare uitvraag is gevraagd om plan en een prijs in te dienen voor deze locatie. Er is geen bieding binnengekomen. We hebben contacten met de markt om analyses en oplossingen scherp te krijgen. We werken scenario's uit op basis van de bevindingen.

Tijd (indicator)

Woningbouw Narcisstraat

Dit gebied als geheel vraagt om een kwaliteitsimpuls. De gemeente heeft een grondpositie in het gebied bij de Misterweg/Hyacinthstraat. Wij werken mee met een door een ontwikkelaar ingediende aanvraag voor woningbouw.

Kwaliteit (toelichting)

De planontwikkelaar heeft het woningbouwplan uitgewerkt en deze is als ontwerpbestemmingsplan in december 2023 ter inzage gelegd. Hierop is een zienswijze binnengekomen. De zienswijze is beantwoord. Het bestemmingsplan is op 28 mei 2025 door de gemeenteraad vastgesteld, waarna beroep is ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit beroep is ingetrokken nadat de gemeenteraad een herstelbesluit heeft genomen. Hiermee is het bestemmingsplan onherroepelijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Nu het bestemmingsplan onherroepelijk is, wordt verder gewerkt aan de voorbereiding door de planontwikkelaar.
Vanwege de onzekerheid over de netcapaciteit is nog niet bekend wanneer de planonwikkelaar start met de uitvoering.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren een toekomstperspectief in het buitengebied

Activiteiten

Uitvoeren project LEADER

We geven uitvoering aan LEADER-projecten. LEADER is een subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijk gebied, door het behoud van de leefbaarheid van het platteland, het versterken van de sociale cohesie en het behouden/versterken van het voorzieningenniveau.

Kwaliteit (toelichting)

Stichtingen, verenigingen, organisaties en bedrijven kunnen gebruikmaken van LEADER-subsidies. LEADER is een onderdeel van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Initiatiefnemers worden bij hun aanvraag ondersteund door de Lokale Actie Groep (LAG). De LAG bestaat uit lokale (inwoner)leden en een projectleider. Alle aanvragers geven een verplichte pitch aan de LAG over hun project. De LAG adviseert Gedeputeerde Staten bij het beschikbaar stellen van financiën.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering van LEADER- projecten heeft een looptijd van 2024-2028. Het proces ligt op schema. Er zijn meerdere voorstellen besproken met de LEADER-coördinator.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling Winterswijk

Het buitengebied van Winterswijk heeft te maken met uitersten: extreme droogte, stikstofnormen voor vier Natura 2000-gebieden, ruimtevraag vanuit de energietransitie, kwetsbaar cultuurlandschap en bekenstelsel, en een sterke terugloop van het aantal boeren. Deze situatie is een bedreiging voor het waardevolle agrarische cultuurlandschap en de leefbaarheid.
Samen met de Stichting Waardevol Cultuurlandschap Winterswijk (WCL) is in 2020 het programma Vitaal Platteland opgesteld. Dit programma is gericht op het behoud van de waardevolle natuur en cultuur, en het realiseren van een economisch, sociaal en ecologisch toekomstperspectief voor iedereen die in het buitengebied woont, werkt en recreëert.

Kwaliteit (toelichting)

De intentieovereenkomst en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de drie overheden (provincie, waterschap en gemeente) en de gebiedspartijen willen samenwerken in de gebiedsaanpak Vitaal Platteland. Het doel is een economisch, sociaal en ecologisch perspectief voor de mensen die in het gebied wonen en werken, nu en in de toekomst. Concreet wordt dit een gebiedsplan, een 'Winterswijks bod'.
Door een herijking van het proces en de actualiteit rond de stikstofproblematiek, is de insteek van de gebiedsaanpak de komende tijd veranderd van een proces/project naar een programma onder de naam Gebiedsontwikkeling Winterswijk. De programmatische aanpak biedt ruimte om meerdere projecten te starten die bijdragen aan een vitaal landelijk gebied, terwijl er ook naar het overkoepelende gebiedsplan en uitvoeringsprogramma wordt toegewerkt. Het doel is een breed gedragen programma waarin ook is vastgelegd hoe maatregelen ten behoeve van stikstofreductie en natuurherstel in Winterswijk worden geborgd. Wanneer dit slaagt, ziet de provincie af van het strokenbeleid rond Winterswijkse Natura 2000-gebieden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Volgens de oorspronkelijke planning levert het proces eind 2024 het gebiedsplan op. Tijdens de uitvoering van het proces hebben we te maken met onzekerheid over de kaders vanuit het Rijk. Ook zien we dat het pionierswerk, de nieuwe gebiedsgerichte aanpak, veel vraagt van iedereen die erbij betrokken is. Het vergt een andere manier van samenwerking tussen de overheden en gebiedspartijen waardoor het soms twee stappen vooruit en een stap achteruit is.
De actualiteit rond stikstof heeft de urgentie van het proces onderstreept. De provincie heeft aangegeven dat Winterswijk (naast de Veluwe) prioritair is en er daarom ook gelden beschikbaar komen voor de bezetting en uitvoering van het proces. Deze gelden worden gedeeltelijk ingezet voor het eigen team Gebiedsontwikkeling Winterswijk binnen de gemeente.
Eind 2025 is een Gebiedsplan 0.1 opgesteld, waarin gemeente, waterschap en provincie aangeven verder te willen werken onder de vlag van een programma. De volgende stap zou het vaststellen van gebiedsplan 1.0 zijn in maart 2026, waarmee de formele opdracht zou worden gegeven voor het uitwerken van een programma en ook de benodigde provinciale uitvoeringsgelden gereserveerd konden worden. Deze stap stuitte op weerstand vanuit betrokken gebiedspartijen. Daarom is bestuurlijk besloten tot een tijdelijke temporisering van het proces om ten eerste de doelen waar we gezamenlijk aan werken duidelijker te formuleren en ten tweede te bepalen wat nodig is voor meer draagvlak voor het proces.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren voldoende woningaanbod waar voor verschillende doelgroepen behoefte aan is

Activiteiten

Een goede voorraad sociale, duurzame huurwoningen

In de regionale prestatieafspraken 2026-2030 en de uitvoeringsagenda 2026/2027 is al vastgelegd dat partijen zich inzetten om kansen voor samenwerking op het gebied van duurzaamheid te benutten. De gemeente en De Woonplaats ondersteunen de huurdersvereniging waar mogelijk bij duurzaamheidsprojecten en -activiteiten en stemt hierover af, zodat deze bijdragen aan de gemeentelijke en regionale duurzaamheidsdoelstellingen.

Kwaliteit (toelichting)

Voor de regionale prestatieafspraken 2026-2030 en de uitvoeringsagenda 2026/2027 zijn leefbaarheid en duurzaamheid een prominent thema. Daarbij is ook aandacht voor de verduurzaming van woningen met een E/F/G label en koppelkansen op gebied van energietransitie en klimaatadaptatie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopende activiteit gedurende heel 2026.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling portiekflats Europalaan

We werken aan het initiatief van De Woonplaats om de komende jaren 112 woningen (in vier flatgebouwen) aan de Europalaan te vervangen door 130 nieuwe woningen (in drie gebouwen).

Kwaliteit (toelichting)

Op 4 juli 2024 is besloten onder randvoorwaarden medewerking te verlenen aan de start van een procedure voor de herontwikkeling van de portiekflats aan de Europalaan. Het bestemmingsplan is in juni 2024 vastgesteld. De Woonplaats heeft inmiddels de bouw van het eerste gebouw afgerond.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Begin 2026 is gestart met de sloop van de tweede portiekflat. Momenteel is gestart met de bouw van het tweede appartementencomplex. Tegelijkertijd is er gestart met de herinrichting rondom het eerste appartementencomplex. De herinrichting bestaat uit het afkoppelen van dakwater, het aanbrengen van parkeervoorzieningen, het aanleggen van trottoirs en het aanplanten van de openbare ruimte.
De verwachting is dat alle appartementencomplexen in 2029 gereed zijn.

Tijd (indicator)

Lokale woonzorgvisie

De Wet versterking regie volkshuisvesting verplicht gemeenten om de woonopgave voor aandachtsgroepen, waaronder verschillende zorgdoelgroepen, op te nemen in het volkshuisvestingsprogramma. Regionale afstemming is daarbij van belang, onder andere voor het bepalen van de woon-, zorg- en ondersteuningsopgave.

Kwaliteit (toelichting)
We nemen de woonopgave voor wonen en zorg op als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
We zijn in 2025 begonnen met het opstellen van de lokale woonzorgvisie als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma. Hierbij hebben we inspiratie gehaald uit de Achterhoekse woonzorgvisie. Voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het volkshuisvestingsprogramma door ons college, stellen wij de gemeenteraad in de gelegenheid om wensen en bedenkingen in te brengen. Naar verwachting kunnen we het volkhuisvestingprogramma, afhankelijk van het aantal en de inhoud van de zienswijzen, in het vierde kwartaal van 2026 vaststellen.
Tijd (indicator)

Wij stellen een nieuwe lokale woonvisie en een volkshuisvestingsprogramma op
Het volkshuisvestingsprogramma vervangt de huidige woonvisie en is een nieuw beleidsproduct waarin de lokale volkshuisvestelijke opgaven en ambities samenkomen. Het programma sluit aan bij de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030 en speelt in op de veranderende woonbehoefte. Het geeft richting aan een passende, betaalbare en toekomstbestendige woningvoorraad.
Kwaliteit (toelichting)
Er wordt gewerkt aan volkshuisvestingsprogramma als vervanging van de lokale woonvisie die een looptijd had tot eind 2024.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het ontwerp volkshuisvestingsprogramma is in maart 2026 vastgesteld. Na de vaststelling ligt het ontwerp-programma 6 weken ter inzage. Na de periode van terinzagelegging verwerken we de eventueel ingediende zienswijzen. Voorafgaand aan de definitieve vaststelling door ons college stellen we de gemeenteraad in de gelegenheid om wensen en bedenkingen in te brengen. Naar verwachting kunnen we het Volkshuisvestingsprogramma in het vierde kwartaal van 2026 vaststellen.
Tijd (indicator)

Doelstellingen
We zorgen voor duidelijkheid over eigendomssituaties van snippergroen
Activiteiten
Snippergroen
Het grondgebruik binnen de gemeente Winterswijk is geïnventariseerd. Hieruit is gebleken dat op 595 locaties sprake is van ingebruikname van gemeentegrond door particulieren.
Er is op pilotbasis een projectmatige aanpak ontwikkeld en toegepast in de wijken Bargerbosch en de Hoge Wieber Noord.
Kwaliteit (toelichting)
In 2026 geven we een vervolg aan de pilot. Op basis van de ervaringen uit de pilot stellen we in 2026 een projectvoorstel op voor de rest van Winterswijk.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Gezien de ervaringen uit de pilot is de inschatting dat de uitvoering van de rest van Winterswijk meerdere jaren in beslag zal nemen. In eerste aanleg was het de bedoeling om in de zomer het projectvoorstel voor de rest van Winterswijk af te ronden. Door omstandigheden is dat doorgeschoven naar het eerste kwartaal van 2027.
Tijd (indicator)

Oneigenlijk bermgebruik
Het grondgebruik binnen de gemeente Winterswijk is geïnventariseerd. Hieruit is gebleken dat in het buitengebied sprake is van ingebruikname van gemeentegrond door (agrarische) bedrijven.
Kwaliteit (toelichting)
Op basis van een inventarisatie van luchtfoto's en kadastrale perceelsgrenzen is een inventarisatie uitgevoerd.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2026 stellen we projectvoorstel op om te starten met de percelen met de grootste oppervlakte en eerste ervaringen op te doen.
Tijd (indicator)

Indicatoren
- Jaarlijks worden gemiddeld 100 woningen gerealiseerd, in totaal 900 nieuwe woningen in de periode 2022-2030. We monitoren het aantal gerealiseerde woningen. Nieuwe woningbouwplannen moeten inspelen op een 'mismatch' tussen vraag en aanbod op de Winterswijkse woningmarkt. (Woon- en Vastgoedmonitor 8RHK)
- Met de Woondeal Achterhoek en de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030, hebben wij ons gecommitteerd aan de opgave om 60% betaalbare woningen te bouwen voor 2030.

Risico's
Dit beleidsveld bestaat uit veel verschillende activiteiten en daarom benoemen wij geen specifieke risico's. In elk project of in elke activiteit worden de risico's zelfstandig afgewogen. Algemene risico's bij gebiedsontwikkeling en wonen zijn prijsstijgingen, denk bijvoorbeeld aan bouw- en investeringskosten. Daarnaast zorgen stikstofdepositie en netcongestie voor uitdagingen binnen dit beleidsveld.

3.5 Economie en Lobby

Ambitie
Wij koesteren de hoeveelheid en verscheidenheid aan bedrijven in Winterswijk. Bedrijvigheid en de nabijgelegen werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Bedrijven moeten voldoende ruimte hebben om zich te ontwikkelen. Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid wordt voortgezet. Wij streven naar een stabiele arbeidsmarkt. In samenwerking met de sector zorgen we jaarrond voor voldoende aanbod in vrijetijdsbesteding. We kijken hierbij ook nadrukkelijk naar evenementen.

We dragen Winterswijk als merk uit, binnen en buiten Nederland. Ook onderhouden we duurzame relaties met regionale, landelijke en buitenlandse samenwerkingspartners. Daarnaast maken we actief gebruik van (Europese) subsidies voor de realisatie van onze activiteiten.
Relevante documenten:

- Beleidsnota Economie Winterswijk 2017.
- Omgevingsvisie buitengebied 2019.
- Centrumvisie 2021.
- Raadsbesluit Heroverwegen locatiekeuze bedrijventerrein d.d. 23 maart 2023.
- Nota (EU) regionale samenwerking & lobby 2025-2029.

Doelstellingen

Het bieden van voldoende ruimte voor de bedrijvigheid in Winterswijk met als uitgangspunt, inbreiding, revitalisering en herontwikkeling

Activiteiten

Omgevingsplan Arrisveld

Het Regionaal Programma Werklocaties laat zien dat er in Winterswijk behoefte is aan een nieuw bedrijventerrein voor de groei van lokale ondernemingen. Voor het succes van ons bedrijfsleven is ruimte nodig, terwijl bedrijventerreinen schaars zijn. Om in Winterswijk een aantrekkelijk ruimtelijk en economisch vestigingsklimaat te behouden, is er in 2024 een nieuwe locatie voor een bedrijventerrein aangewezen. In 2026 werken we aan de gebiedsvisie van het bedrijventerrein.

Kwaliteit (toelichting)

De concept Gebiedsvisie Arrisveld heeft in 2026 het participatieproces doorlopen. In deze periode is de concept Gebiedsvisie ook besproken met diverse stakeholders, eigenaren en omwonenden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De gemeenteraad heeft de Gebiedsvisie Arrisveld in september 2026 vastgesteld. Volgende stap is het opstellen van het omgevingsplan.

Tijd (indicator)

Programma toekomstbestendige bedrijventerreinen

We werken samen met het bedrijfsleven en de provincie aan het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen. Het programma heeft als doel om bedrijventerreinen te verduurzamen, een groenere en gezondere werkomgeving te creëren en de samenwerking tussen bedrijven op de bedrijventerreinen te verbeteren. Daarbij richt het programma zich zowel op samenwerking en organisatiegraad op het bedrijventerrein, als op het programmatisch uitvoeren van fysieke maatregelen. Het programma ondersteunt de gemeente bij het omzetten van de beleidsambities op het gebied van duurzaamheid en klimaat naar concrete maatregelen op de bedrijventerreinen.

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met industriekring OWIN werken we aan drie doelen:

- Het verbeteren van de organisatiegraad van ondernemers op het bedrijventerrein. We verkennen hiervoor de mogelijkheden van het parkmanagement op het bedrijventerrein.

- Het opzetten van een programma met fysieke en organisatorische maatregelen op het bedrijventerrein, onder meer gericht op duurzaamheid, klimaat, verkeer en veiligheid. Samenwerking in het Platform Veilig Ondernemen is hier onderdeel van.
- Het onderzoeken van de haalbaarheid van een Smart Energy Hub op het bedrijventerrein. Dit project richt zich op de optimalisatie van de lokale energieopwekcapaciteit en het energieverbruik op het bedrijventerrein, en wordt ondersteund vanuit de Achterhoek Visie 2030, Thematafel Circulaire Economie & Energietransitie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

- Het haalbaarheidsonderzoek naar het verbeteren van de organisatiegraad wordt dit najaar opgestart.
- Een ondernemersinitiatief heeft samen met drie hoge scholen dit jaar een onderzoek uitgevoerd naar verbetering van de toekomstbestendigheid van het bedrijventerrein. Dit najaar werken we samen met OWIN en dit ondernemersinitiatief aan een gezamenlijk plan van aanpak.
- Het haalbaarheidsonderzoek naar een Smart Energy Hub wordt dit najaar afgerond.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

In samenwerking ontwikkelen van een jaarrond toeristisch/recreatief aanbod

Activiteiten

Stimuleren van evenementen voor en door jongeren

We versterken de gemeentelijke ondersteuning van evenementen voor en door jongeren. Met een groter en beter evenementenaanbod wordt Winterswijk aantrekkelijker voor jongeren, versterken we de dagrecreatie en dragen we bij aan seizoensverlenging voor de verblijfsrecreatie.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben aandacht voor de specifieke behoeften van evenementenorganisatoren. Doel is om het beschikbare budget zuiver en effectief in te zetten in relatie tot de doelstelling: het stimuleren van evenementen voor en door jongeren.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

SPOT Jongerenwerk en Talent Farm zijn betrokken bij de uitwerking en uitvoering van het programma. Er is financiële ondersteuning verleend aan de Bull Teen Party en aan de Erfgoeddag Gen Z.

Tijd (indicator)

Uitvoeren regionale vrijetijdsagenda

We werken samen met de andere Achterhoekse gemeenten aan de uitvoering van de Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030. Vanuit deze agenda werken we aan vijf speerpunten:

1. Het vergroten van de beleefbaarheid van de Achterhoek met aanbodontwikkeling.
2. Het op peil houden en verbeteren van de vitaliteit van de verblijfsrecreatie.
3. Het realiseren van een onderscheidende profilering en zichtbaarheid van de Achterhoek voor de nationale en internationale gast.
4. Het bevorderen van de gastvrijheid in de regio.
5. Het versterken van de positie van de vrijetijdssector binnen de Achterhoek en het intensiveren van verbindingen met andere sectoren.

We voeren dit uit met concrete projecten, onder andere gericht op de routestructuren voor wandelen, fietsen, paardrijden en mountainbiken. Eén van de concrete projecten is 'Onbeperkt genieten in de Achterhoek'. Dit project sluit goed aan bij de Winterswijkse opgave 'Iedereen doet mee'.

Kwaliteit (toelichting)

De vrijetijdsagenda is in 2024 herzien tot de Vrijetijdsagenda 2025-2035, inclusief Uitvoeringsprogramma 2025-2028. De vrijetijdsagenda heeft inwonersprofijt en brede welvaart als centrale doelstelling en sluit op regionaal niveau aan op ons lokale recreatiebeleid. Het uitvoeringsprogramma bevat diverse projecten die bijdragen aan deze doelstellingen. Winterswijk draagt daar ambtelijk, bestuurlijk en financieel aan bij, via het portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie Achterhoek.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het huidige uitvoeringsprogramma loopt van 2025 tot en met 2028. De projecten en de voortgang daarvan worden tweemaandelijks besproken in zowel het ambtelijk overleg als het portefeuillehoudersoverleg. Daarmee is er sturing op geld, organisatie, tijd, informatie en kwaliteit.

Tijd (indicator)

Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme

De lokale Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme wordt opgesteld in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk. De uitvoeringsagenda beschrijft de activiteiten waarmee we uitvoering geven aan de Beleidsvisie Recreatie en Toerisme.

Kwaliteit (toelichting)

De uitvoeringsagenda geeft uitvoering aan de speerpunten en ontwikkelrichting uit de Beleidsvisie Recreatie en Toerisme, zoals vastgesteld in 2024. De activiteiten die hiervoor nodig zijn, worden in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk bepaald. Voor de financiering van de uitvoeringsagenda wordt een beroep gedaan op de inkomsten uit de toeristenbelasting, waarvoor nieuwe meerjarige afspraken met de sector worden gemaakt. Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar het huidige stelsel voor heffing van toeristenbelasting als basis voor een advies voor nieuwe meerjarige afspraken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitwerking van de uitvoeringsagenda hangt samen met het vaststellen van nieuwe meerjarige afspraken voor de heffing van toeristenbelasting. Behandeling is gepland voor eind 2026 .

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Winterswijk (inter-)nationaal op de kaart zetten, waarbij we ons aanbod op het gebied van wonen, werken, winkelen en toerisme uitdragen en streven naar een betere bereikbaarheid over de weg en het spoor

Activiteiten

Grensoverschrijdende samenwerking

Onder grensoverschrijdende samenwerking valt de samenwerking met de overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek, de Regio Achterhoek en de Euregio. We verbinden mensen, ondernemers, overheid en onderwijs aan beide zijden van de grens met elkaar op het gebied van economie, onderwijs, cultuur, toerisme en sport.

Kwaliteit (toelichting)

We streven naar structurele inbedding van Europees beleid in ons internationale beleid. In 2026 gaan we de Nota (EU) regionale samenwerking & lobby, die we in 2025 hebben geactualiseerd, tot uitvoering brengen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces.

Tijd (indicator)

Lobby

We zetten in op regionale, landelijke en grensoverschrijdende lobby. Lobbyen stelt ons in staat de belangen van onze inwoners te vertegenwoordigen bij de overheid en andere belanghebbenden. Het zorgt ervoor dat samenwerkingsverbanden tussen gemeenten en bedrijven ontstaan. Ook lobbyen over de grens is belangrijk. De toenemende Europeanisering van het beleid en de besluitvorming zorgen ervoor dat veel belangrijke beslissingen niet alleen op nationaal niveau, maar ook op Europees niveau worden genomen.

Kwaliteit (toelichting)

Een gestructureerde lobby is nodig. Vanuit de behoefte om een heldere, gezamenlijke boodschap te vertellen, is gewerkt aan focus in onze lobby. Tijdens het Lentefestival 2026 brengen we de Achterhoek en onze Achterhoekse ambities dichter bij Den Haag. Ook zetten we in op lobby richting de provincie.

Lokaal zetten we in op politieke actualiteiten. We richten ons op het vergroten van de M50 (netwerk van middelgrote gemeenten). We willen de gemeente profileren als een actieve en betrokken speler in het M50-netwerk, zodat het netwerk kan groeien en we nieuwe partnerschappen kunnen aangaan. Ook willen we op deze manier de positie van het netwerk en de gemeente versterken.

In 2026 zijn de gemeenten Oost Gelre en Winterswijk gastgemeente voor het VNG Jaarcongres. De uitvoering van het congres is belangrijk voor Winterswijk en de Regio Achterhoek om ons landelijk te profileren en ons netwerk te versterken. Het congres biedt de kans om lokale initiatieven en innovaties te presenteren, wat de zichtbaarheid van de gemeente Winterswijk en de regio vergroot. Daarnaast heeft het een positieve economische impact op lokale bedrijven. Inmiddels is uit de evaluatie van het VNG-congres gebleken dat het congres goed is verlopen en dat de waardering hiervoor hoog is.

Zo'n 70% van alle wet- en regelgeving voor gemeenten wordt op Europees niveau bepaald. We zijn ons ervan bewust dat we grensoverschrijdend moeten denken om lokale uitdagingen onder de aandacht te brengen. Winterswijk staat bekend als een Europa-actieve gemeente. Mede door het winnen van de Green Leaf Award en de lobby in verschillende Europese gremia (zoals de Association of European Border Regions (AEBR)), wordt Winterswijk vaak als voorbeeld genoemd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopende activiteit.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Beschikbaarheid van direct uit te geven bedrijventerrein op korte termijn.
- Leegstandsontwikkeling op bedrijventerreinen.
- Langetermijnreservering voor voldoende nieuwe bedrijventerreinen volgens vraag- en aanbodontwikkeling, zoals vastgelegd in het Regionaal Programma Werklocaties.
- Groei van het aantal arbeidsplaatsen in Winterswijk (registratie op basis van de provinciale werkgelegenheidsenquête).
- Aantal vierkante meters leegstand in het winkelcentrum.
- Aantal bezoekers aan het winkelcentrum.
- Aantal toeristische overnachtingen.

Risico's

- Er is geen vrij uitgeefbaar bedrijventerrein meer beschikbaar. Concrete vraag op korte termijn kunnen we niet bedienen. Wel is De Vlijt beschikbaar, maar dit is niet voldoende voor de lange termijn. Dit stelt bedrijven mogelijk voor de keus om uitbreiding uit te stellen dan wel uit te wijken naar een locatie buiten Winterswijk, met verlies aan werkgelegenheid als gevolg.
- Netcongestie kan, door gebrek aan aansluitmogelijkheden, een negatief effect hebben op het vestigingsklimaat voor zowel ondernemers als inwoners.
- Langetermijneffecten van de energiecrisis op centrumondernemers kunnen leiden tot meer leegstand en een minder vitaal winkelcentrum.
- Langetermijneffecten van de energiecrisis op de toeristische sector kunnen effect hebben op het investeringsvermogen van de sector, de aanbodcapaciteit en het aantal bezoekers.
- Energiecrisis en andere effecten van de oorlogen en conflicten verstoren de economische ontwikkeling en leiden tot kortetermijninflatie en mogelijk langetermijnrecessie. Dit werkt door in consumentenvertrouwen en -bestedingen, met gevolgen voor alle economische sectoren.

Financiële afwijkingen programma 3

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prognose 1 2026	Prognose 2 2026	Mutaties Prognose 2 2026
Baten			
3.1 Openbare ruimte			
2.1 Verkeer en vervoer	**142**	**752**	**610**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**244**	**244**	**0**

Exploitatie	Prognose 1 2026	Prognose 2 2026	Mutaties Prognose 2 2026
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**238**	**238**	**0**
Totaal 3.1 Openbare ruimte	**624**	**1.234**	**610**
3.2 Klimaat, water en milieu			
7.2 Riolering	**5.095**	**5.095**	**0**
7.3 Afval	**3.811**	**3.597**	**-214**
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	**8.906**	**8.692**	**-214**
3.3 Duurzaamheid			
7.4 Milieubeheer	**5.319**	**5.263**	**-56**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**7.760**	**11.760**	**4.000**
8.1 Ruimte en leefomgeving	**1.749**	**1.749**	**0**
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	**1.095**	**1.486**	**391**
8.3 Wonen en bouwen	**1.158**	**2.117**	**959**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**11.762**	**17.111**	**5.350**
3.5 Economie en lobby			
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**145**	**145**	**0**
3.4 Economische promotie	**1.335**	**1.345**	**10**
Totaal 3.5 Economie en lobby	**1.480**	**1.490**	**10**
Totaal Baten	**28.090**	**33.790**	**5.700**
Lasten			
3.1 Openbare ruimte			
2.1 Verkeer en vervoer	**6.324**	**6.711**	**387**
2.2 Parkeren	**79**	**79**	**0**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**5.562**	**5.527**	**-35**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**367**	**367**	**0**
Totaal 3.1 Openbare ruimte	**12.332**	**12.684**	**352**
3.2 Klimaat, water en milieu			
7.2 Riolering	**3.675**	**3.675**	**0**
7.3 Afval	**3.528**	**3.645**	**117**
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	**7.202**	**7.319**	**117**
3.3 Duurzaamheid			
7.4 Milieubeheer	**7.350**	**8.428**	**1.078**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**7.744**	**11.744**	**4.000**
8.1 Ruimte en leefomgeving	**4.450**	**4.247**	**-203**
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	**4.297**	**4.760**	**463**
8.3 Wonen en bouwen	**2.141**	**2.107**	**-34**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**18.632**	**22.858**	**4.226**
3.5 Economie en lobby			
3.1 Economische ontwikkeling	**142**	**142**	**0**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**356**	**281**	**-75**
3.4 Economische promotie	**498**	**498**	**0**
Totaal 3.5 Economie en lobby	**996**	**921**	**-75**
Totaal Lasten	**46.511**	**52.210**	**5.698**
Onttrekkingen			
3.2 Klimaat, water en milieu			
7.2 Riolering	**15**	**15**	**0**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen			
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	**3.002**	**3.002**	**0**
8.3 Wonen en bouwen	**100**	**848**	**748**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**3.102**	**3.850**	**748**
Totaal Onttrekkingen	**3.117**	**3.865**	**748**
Gerealiseerd resultaat	**-15.304**	**-14.555**	**749**

Openbare ruimte

Het voordeel van € 610.000 aan de batenkant wordt verklaard door een ontvangen provinciale subsidie voor verdere herstel stormschade van 2 juli 2025 van € 610.000. Zie ook lastenkant.
Het nadeel van € 352.000 aan de lastenkant bestaat met name uit :

herstel stormschade (dekking via provinciale subsidie)	€ 610.000 N
overheveling restant subsidie aan speeltuinvereniging Hakkelerkamp	€ 81.000 V
overheveling restantbudget Parkeernota	€ 40.000 V
overheveling restantbudget verkeersonderzoeken Rondweg west en Vrijheidspark	€ 40.000 V
lagere doorbelaste kapitaallasten en bedrijfsvoering	€ 143.000 V

Herstel stormschade
Dit betreft de verdere herstelwerkzaamheden naar aanleiding van de stormschade van 2 juli 2025. Deze lasten worden volledig gedekt door een ontvangen provinciale subsidie. Zie batenkant.
Overheveling restantbudget subsidie speeltuinvereniging Hakkelerkamp
Conform het collegebesluit van 24 februari 2026 is maximaal € 100.000 subsidie verstrekt aan speeltuinvereniging Hakkelerkamp gedekt uit de reserve lokale initiatieven. Hiervan is in 2026 €€ 19.000 uitgekeerd op basis van gerealiseerde cofinanciering door de vereniging. Verzocht wordt het restantbudget van € 81.000 naar 2027 over te hevelen.
Overheveling budget Parkeernota en verkeersonderzoeken Rondweg west en Vrijheidspark
De raad heeft 29 januari 2026 € 100.000 beschikbaar gesteld uit de algemene reserve voor nader onderzoek en advies in 2026, bestaande uit een incidentele bijraming van €40.000,- voor het actualiseren van de ‘parkeernota centrum’ en €60.000,- voor het uitvoeren van verkeersonderzoeken op de rondweg West (N319) en het Vrijheidspark. Zie ook 1e Bestuursrapportage 2026 Programma 4, beleidsveld Bestuur, organisatie en dienstverlening, onttrekkingen en toevoegingen reserves. Voorgesteld wordt bij de 2e Bestuursrapportage 2026 van beide budgetten € 40.000 naar 2027 over te hevelen.
Lagere doorbelaste kapitaallasten en bedrijfsvoering
Dit betreft in 2026 lagere kapitaallasten als gevolg van doorgeschoven (restant) kredieten, waardoor de kapitaallasten verschuiven na 2026.

Klimaat, water en milieu

Het nadeel van € 214.000 aan de batenkant bestaat met name uit de aframing van de via Verpact uit te keren plastic, metalen en drankkartons (PMD) vergoeding. Op basis van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst verpakkingen moeten we rekening houden met een lagere vergoeding. Doel voor de toekomst is onder andere door middel van de inzet van een weegarm een hogere PMD grondstof kwaliteit met de bijbehorende hogere staffelvergoeding te gaan realiseren.

Het nadeel aan de lastenkant van € 117.000 bestaat met name uit het voorstel aan de raad om bij de 2e Bestuursrapportage 2026 een nieuwe egalisatievoorziening afvalstoffenheffing te gaan vormen met een toevoeging van € 383.000. De dekking van deze toevoeging betreft met name de aframing in 2026 van de bij de jaarrekening 2025 naar 2026 overgehevelde uitgavebudgetten van bijdrage afvalverwerking ROVA van € 212.000 en uitgavebudget Project Huishoudelijk grondstoffenbeleidsplan (HGB) van € 54.000. Per saldo leidt dit een nadeel van € 117.000 binnen dit beleidsveld aan de lastenkant.

Duurzaamheid

Het nadeel van € 65.000 aan de batenkant bestaat met name uit :

aframing baten specifieke uitkering (SPUK) klimaat en energiebeleid (CDOKE)	€ 1.025.000 N
ontvangen subsidie uitvoeringskosten aanvullende gevelmaatregelen	€ 697.000 V
incidentele bijraming specifieke uitkering (SPUK) voor het Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)	€ 191.000 V
incidentele bijraming SPUK energiebesparende maatregelen	€ 69.000 V

Aframing baten SPUK klimaat en energiebeleid (CDOKE)
De aframing is omdat deze baten van € 1.025.000 in 2026 reeds zijn opgenomen binnen de algemene uitkering.
Ontvangen subsidie uitvoeringskosten aanvullende gevelmaatregelen
In 2026 is een subsidie ontvangen voor de uitvoeringskosten. In de jaren 2026 en 2027 geven we daar uitvoering aan middels onderzoeken.
Incidentele bijramingen specifieke uitkering (SPUK) voor het Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)
zie lastenkant
SPUK energiebesparende maatregelen
zie lastenkant

Het nadeel van € 1.069.000 aan de lastenkant wordt met name verklaard door :

uitvoeringskosten aanvullende gevelmaatregelen	€ 697.000 N
aanvullende lasten voor de Omgevingsdienst Achterhoek	€ 114.000 N
incidentele bijraming van de specifieke uitkering (SPUK) voor het Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)	€ 191.000 N
incidentele bijraming SPUK energiebesparende maatregelen	€ 69.000 N

Uitvoeringskosten aanvullende gevelmaatregelen
zie ook batenkant
Aanvullende lasten voor de Omgevingsdienst Achterhoek
Deze hogere lasten zijn als gevolg van toegenomen adviezen, vraagstukken en de lopende fusie.
Incidentele bijraming van de specifieke uitkering (SPUK) voor het Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW) en de SPUK energiebesparende

maatregelen
Zie ook batenkant.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het voordeel van € 5.350.000 aan de batenkant bestaat uit:

Mutatie boekwaarde bouwgrondexploitatiecomplex Arrisveld (zie ook latenkant)	€ 4.000.000 V
Mutatie boekwaarden overige bouwgrondexploitatiecomplexen (zie ook latenkant)	€ 391.000 V
Geraamde bijdrage realisatie stimulans 2026	€ 959.000 V

De mutaties aan de baten en lastenkant, waaronder Arrisveld, worden grotendeels verklaard door de budgetneutrale wijziging voortvloeiend uit de grondexploitaties. Zie ook lastenkant.
De gemeente ontvangt vanuit de regeling realisatie stimulans € 7.000 per betaalbare nieuwbouw woning waarvan de bouw gestart is in het jaar. Voor 2026 is de inschatting dat de ontvangst € 959.000 bedraagt.
Het nadeel van € 4.226.000 aan de lastenkant bestaat met name uit:

verwerving gronden bouwgrondexploitatiecomplex Arrisveld (zie ook batenkant)	€ 4.000.000 N
bijraming uitgaven overige bouwgrondexploitatiecomplexen	€ 463.000 N
bijraming budget afdekken kleiput	€ 200.000 N
overheveling restantbudget Vitaal platteland	€ 60.000 V
overheveling restantbudget opstellen omgevingsplan	€ 165.000 V
overheveling restantbudget project WoooW	€ 115.000 V

Verwerving gronden bouwgrondexploitatiecomplex Arrisveld (zie ook batenkant)
Dit betreft de bijraming van € 4.000.000 binnen het bedrijvencomplex Arrisveld op basis van het Raadsbesluit van 24 september 2026 is derhalve budgetneutraal, dus heeft geen effect op de begroting.
Bijraming uitgaven overige bouwgrondexploitatiecomplexen
De mutaties aan de baten en lastenkant worden grotendeels verklaard door de budgetneutrale wijziging voortvloeiend uit de grondexploitaties. Dit betreft naast de bovenstaande bijraming binnen het bedrijvencomplex Arrisveld ook de opening van het nieuwe bouwgrond exploitatie complex Ribeslaan op basis van het Raadsbesluit van 24 september 2026. Een deel (€ 72.000) van de afname boekwaarde grondexploitatie (baten) met betrekking tot Meddo Roetendaal is verantwoord in programma 5, beleidsveld algemene middelen. Per saldo is deze mutatie binnen de overige grondexploitaties van programma 3 en 5 dus ook budgetneutraal (€ 391.000 + € 72.000 = € 463.000)
Bijraming budget afdekken kleiput
De bijraming van het budget afdekken kleiput is op basis van het raadsbesluit van 26 februari 2026.

Overheveling restantbudget Vitaal platteland
Wegens personele wisseling is er in 2026 beperkte capaciteit geweest op het project Vitaal platteland. Verzocht wordt het restantbudget naar 2027 over te hevelen.
Overheveling opstellen omgevingsplan
Wat betreft het omgevingsplan wordt hier ook door aanvullende capaciteit in 2027 opvolging aan gegeven. Verzocht wordt het restantbudget naar 2027 over te hevelen.
Overheveling restantbudget project WoooW
Het project WoooW loopt door in 2027 en daarom wordt verzocht het restantbudget naar 2027 over te hevelen.

Economie en lobby
Aan de lastenkant wordt verzocht een budget van € 75.000 over te hevelen naar 2027 bestemd voor de revitalisering van de bedrijventerreinen in Winterswijk.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves
De Storm heeft een aanvraag ingediend voor € 3.975.000 waarvan in 2026 een bedrag van € 747.500 benodigd is voor een aantal investeringen. Een deel heeft reeds in 2025 plaatsgevonden. De overige investeringen vinden in 2027 plaats. Deze uitgave wordt gedekt uit de reserve instandhouding voorzieningen. Zie ook programma 2 , beleidsveld Cultuur, lastenkant.

Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk

Inleiding
Algemene ondersteuning, bestuur
Onze manier van besturen is betrokken, laagdrempelig en transparant. Met een nuchtere kijk op zaken en gezond verstand. We werken in het belang van de inwoner en waarderen hun mening. We hechten aan inwonersparticipatie en trekken als raad en college graag samen op.

Dienstverlening
We gaan samen aan de slag en inwoners worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken bij besluiten die hen direct raken. Daarnaast hebben wij aandacht voor de interne dienstverlening en optimaliseren bestaande processen waar mogelijk.

Veiligheid en ondermijning
Je veilig voelen is een basisbehoefte en vraagt om aandacht. Criminaliteit wordt voorkomen. We ondersteunen een integrale aanpak om ondermijning tegen te gaan en onze gemeente veilig te houden.

4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening

Ambitie
We hebben een bestuur en een organisatie die er voor heel Winterswijk zijn; voor alle inwoners, organisaties en bedrijven. We versterken de lokale democratie.
We gaan samen aan de slag voor en met inwoners. Zij worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken. Daarnaast zetten wij ons in voor een krachtige organisatie waarin we nog efficiënter gaan functioneren. Waar mogelijk dringen we de kosten terug.
Relevante documenten:
- Organisatievisie
- Visie op dienstverlening

Doelstellingen

We betrekken zoveel mogelijk inwoners, organisaties en bedrijven bij wat we willen realiseren met een open en transparante bestuurlijke stijl

Activiteiten

Uitvoeren programma dienstverlening

In het uitvoeringsprogramma dienstverlening wordt de dienstverleningsvisie concreet vertaald naar de praktijk. Wat goed gaat, blijven we goed doen. De basis op orde. We verbeteren de dienstverlening door input te verzamelen bij klanten (klantreizen). Ook informeren we klanten actief over de duur en status van hun aanvraag of verzoek, en houden we ons aan de afspraken. We werken met servicenormen die we monitoren in een dashboard waarop wordt gestuurd. Daarnaast werken we met een proef van beeldbrieven voor laaggeletterden en anderstaligen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 wordt de dienstverleningsvisie uitgewerkt en gaan wij intensiever aan de slag met de afgesproken lijn: tijdige afhandeling van zaken en afspraak is afspraak.

Op het gebied van HR, competenties, communicatie en I-kolom worden slagen gemaakt om de teams verder te professionaliseren. De ontwikkelingen vinden stap voor stap plaats. Zo is in 2025 geïnvesteerd in het integreren van de teams telefonie bij team KCC, met als doel om onder andere de doorlooptijden te volgen. Daarnaast zijn we in 2026 gestart om de visie nog verder aan te scherpen n.a.v. recente ontwikkelingen en te kijken welke acties hiermee gepaard gaan.

In de diverse team- en domeinplannen is de vertaling gemaakt van de dienstverleningsvisie naar de praktijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze activiteit loopt het hele jaar door. Dienstverlening moet centraal staan in het hele doen en laten van de gemeente Winterswijk. Daarom is het nodig om continu aandacht te geven aan de ontwikkeling van onze dienstverlening.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We hebben een slagvaardige en deskundige organisatie

Activiteiten

Optimaliseren bedrijfsvoering

We werken aan integraliteit van werkprocessen en kijken waar zaken efficiënter en effectiever kunnen door meer te standaardiseren. We omarmen waar mogelijk regionale samenwerking om synergiën te benutten. Tenslotte blijven wij inzetten op een brede digitale dienstverlening. Ons doel is een robuuste organisatie die haar kerntaken voor inwoners en bedrijven waarmaakt.

Kwaliteit (toelichting)

Een betrouwbare bedrijfsvoering is essentieel voor het goed functioneren van de overige organisatieonderdelen. Met goed werkende systemen en processen, op basis van actuele en juiste informatie, is het mogelijk besluitvaardig te werk te gaan en daar waar nodig maatregelen te nemen om (bij) te sturen. Een vereiste voor het functioneren van het geheel is het waarborgen van actuele sturingsinformatie en ondersteuning. We verbeteren onze rapportageprocessen om de organisatie heldere

en gedetailleerde financiële informatie te kunnen bieden. Dat stelt ons in staat om beter te kunnen sturen op resultaat.

Voor het sturen op de personeelskosten wordt gebruikgemaakt van een dashboard dat vanaf april 2025 in gebruik is genomen. In 2026 is dit voortgezet.

Voor de organisatieonderdelen die zich met informatie en automatisering bezighouden, worden taken en rollen definitief bepaald en vastgelegd. Hierbij krijgt ook de grote hoeveelheid projecten op het gebied van informatie en automatisering aandacht. Deze worden aan de hand van een realistische planning opgepakt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het dashboard voor de personeelskosten is gereed en wordt sinds 2025 ingezet.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We interesseren inwoners voor de democratie en politiek

Activiteiten

Implementatie kinderraad en andere projecten gericht op jeugd

Er komt een kindergemeenteraad om de jeugd beter bij de politiek te betrekken.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is voor het eerst een kindergemeenteraad gevormd onder voorzitterschap van de burgemeester. Tijdens de vergadering van de kindergemeenteraad gaan de kinderen met elkaar in debat over hun zelfbedachte plannen voor iets in de gemeente wat zij willen realiseren. Het beste plan wordt ook echt uitgevoerd. Vanaf 2024 heeft de kindergemeenteraad een structureel vervolg gekregen. In 2026 is er geen kindergemeenteraad gevormd. Met een aantal geïnteresseerde scholen wordt gewerkt aan de organisatie van een kindergemeenteraad in 2027. Vanaf 2024 wordt jaarlijks een kinderburgemeester benoemd in Winterswijk. In juni 2026 is de nieuwe kinderburgemeester voor het schooljaar 2026-2027 geïnstalleerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De kindergemeenteraad krijgt in 2027 een vervolg. De contacten daarover met het basisonderwijs lopen inmiddels.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We zorgen voor een laagdrempelige en persoonlijke gemeentelijke dienstverlening

Activiteiten

E-diensten uitbreiden en achterliggende processen optimaliseren

We breiden de e-diensten uit aan de hand van de ontwikkelingen van de vakspecifieke software van bijvoorbeeld het sociaal en ruimtelijk domein. Waar deze vakspecifieke software ontbreekt, ontwikkelen we zelf e-diensten. We passen achterliggende processen aan, zodat we zo efficiënt en effectief mogelijk werken. Daarbij streven we naar een hoge gebruikersvriendelijkheid en snelle afhandeling van vragen van onze inwoners of andere klanten.

Kwaliteit (toelichting)
Er zijn inmiddels honderd e-diensten in gebruik, met name voor duurzaamheid, openbare ruimte, burgerzaken en de Omgevingswet. De werkprocessen en de systemen worden verder verbeterd. De I-visie is hiervoor het uitgangspunt.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het team Informatievoorziening is in opbouw. De planning is bijgesteld vanwege de extra benodigde hulp om volledig digitaal te werken. De I-visie is gereed en het uitvoeringsplan hierbij nadert afronding.
Tijd (indicator)

Indicatoren
Het klantwaarderingscijfer is afkomstig van de uitkomsten van het tweejaarlijkse gemeentelijke onderzoek 'Waar staat je gemeente.nl'. Momenteel onderzoeken wij of er voor 2025 en daarna alternatieve methoden zijn om het klantwaarderingscijfer vast te stellen.
Andere indicatoren zijn onze servicenormen en doorlooptijden.
Risico's
Digitalisering, informatievoorziening en informatieveiligheid vragen in toenemende mate financiële middelen, personele capaciteit, om de juiste vaardigheden en systemen. Een risico voor het niet kunnen voldoen aan wensen en eisen niet snel genoeg beschikken over de juiste capaciteit. Een tweede risico is dat als gevolg prijsstijgingen de kosten voor het inrichten van I-kolom hoger dan verwacht kunnen uitvallen.
4.2 Openbare orde en veiligheid
Ambitie
We houden onze gemeente veilig, ontmoedigen criminaliteit en verhogen het veiligheidsgevoel van onze inwoners.
Relevante documenten:
- Wabo-beleidsplan gemeente Winterswijk.
- Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.

Doelstellingen
We gaan drugsproblematiek tegen
Activiteiten
We treden hard op tegen drugsoverlast en -handel, versterken de zichtbaarheid en samenwerking van boa's en politie, ronden de uitbreiding van bluswatervoorzieningen af en zetten de aanpak van ondermijning voort.
Samen met de politie treden we hard op tegen drugsoverlast. Hierbij maken we gebruik van elkaars handhavingsinstrumenten.
Kwaliteit (toelichting)
Als er sprake is van drugsoverlast, treden we op via zowel het strafrecht als het bestuursrecht.
Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een doorlopend proces.
Tijd (indicator)

Actieve aanpak straathandel drugs, onder andere bij scholen en evenementen

Bij het aantreffen van drugshandel zetten wij waar mogelijk bestuurlijke handhaving in. Daarnaast investeren wij in een nog intensievere samenwerking met scholen om zowel preventief als repressief te kunnen optreden tegen drugsgebruik en drugshandel op scholen. Denk hierbij aan de inzet van drugshonden en het aanpassen van schoolreglementen om de aanpak laagdrempeliger te kunnen inzetten.

Kwaliteit (toelichting)

De integrale samenwerking met partners in de aanpak van drugshandel is belangrijk. Naast het inzetten van repressieve maatregelen wordt er ook ingezet op preventie. Voorlichting en preventieve controles maken hier onderdeel van uit.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

- De activiteiten om drugshandel en drugsgebruik tegen te gaan - voorlichting, controle en samenwerking met betrokken partijen - worden voortgezet. De inzet van bestuurlijke maatregelen is doorlopend.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We vergroten het gevoel van veiligheid bij inwoners

Activiteiten

Samenwerking en zichtbaarheid boa's en politie

De buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en de politie werken nauw samen. Daarnaast werken de boa's nauw samen met diverse ketenpartners, zoals jongerenwerkers en Halt. Voor die partijen zijn de boa's de ogen en oren in het centrum, de wijk(en) en het buitengebied. We geven prioriteit aan de zichtbaarheid en benaderbaarheid van onze boa's.

Kwaliteit (toelichting)

Met de huidige capaciteit zetten we ons in voor de leefbaarheidsvraagstukken die in Winterswijk spelen. Deze zijn in toenemende mate vergelijkbaar met de kleinstedelijke problematiek. De samenwerking met de politie en de zichtbaarheid en benaderbaarheid van de boa's is door verloop in het team van de boa's het eerste kwartaal van 2026 minder geweest. Sinds het tweede kartaal van 2026 is het team weer op sterkte en is de samenwerking en zichtbaarheid weer geïntensiveerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De samenwerking tussen de politie en de boa's heeft doorlopend de aandacht.

Tijd (indicator)

Voortzetting uitbreiding bluswatervoorzieningen

We ronden in 2027 het complete pakket aan bluswatervoorzieningen in Winterswijk af. Hierbij vragen wij een sluitend advies van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland, uiteraard in goed overleg met de lokale brandweerpost.

Kwaliteit (toelichting)

Vanuit de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland wordt een advies gegeven over de bluswatervoorziening in de gemeente. Als dit advies ontvangen is, wordt er in de aankomende jaren, indien nodig, uitvoering aan gegeven. De uitvoering van de

bluswatervoorzieningen loopt parallel aan de gebiedsgerichte aanpak van natuurbranden, waarbij bluswatervoorzieningen ook een vraagstuk zijn. De looptijd van dit project is 2025-2027.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2026 wordt er, in het kader van natuurbranden, verder uitvoering gegeven aan het project bluswatervoorzieningen.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We voorkomen en beperken criminaliteit en ondermijning

Activiteiten

Aanpak ondermijning

De regionaal coördinator ondermijning blijft werkzaam voor de Achterhoekse gemeenten. Daarnaast geven we in 2026 de internationale ondermijningstafel met Duitsland verder vorm.

Kwaliteit (toelichting)

Om ondermijning goed tegen te kunnen gaan en een waterbedeffect te voorkomen, is regionale samenwerking belangrijk. Onder andere op het gebied van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) en ondermijning is er sprake van afstemming. In de Week tegen ondermijning vinden er diverse acties en voorlichtingsbijeenkomsten plaats. Daarnaast is er zeswekelijkse afstemming tussen ketenpartners over lokale ondermijningscasuïstiek.

De pilot van het zogenoemde interventieteam verloopt goed. De vier gemeenten in Achterhoek-Oost en de politie voeren regelmatig gezamenlijk controles uit.

De samenwerking met Duitsland in de aanpak van ondermijning is in samenwerking met de Euregio opgepakt. Er zijn in 2026 twee overleggen geweest met de Duitse collega's.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces.

Tijd (indicator)

Vergroten van de weerbaarheid van inwoners en ondernemers door preventie, voorlichting en bewustwordingscampagnes gericht op (digitale) veiligheid

We maken inwoners en ondernemers bewust van de schade die ze kunnen ondervinden van ondermijnende criminaliteit. Daarnaast maken we ze bewust van de rol die zij kunnen spelen in de aanpak van ondermijnende criminaliteit, en wat ze zelf kunnen doen om niet in het criminele speelveld te belanden.

Kwaliteit (toelichting)

We maken ondernemers en inwoners bewust van de verschillende vormen van ondermijning door voorlichting en preventiecampagnes. Daarnaast maken we ze weerbaarder tegen ondermijning. Een onderdeel van de bewustwording bij inwoners is het verhogen van de meldingsbereidheid. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in het opzetten van een intern meldpunt waarbij medewerkers een melding kunnen doen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces. Het interne meldpunt voor medewerkers is nog niet vormgegeven.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We voorkomen oplichting en digitale criminaliteit

Activiteiten

Bewustwording cyberweerbaarheid

We organiseren activiteiten om mensen van alle leeftijden op hun eigen niveau cyberweerbaar te maken.

Kwaliteit (toelichting)

Het weerbaar maken van inwoners en bedrijven vraagt doorlopend aandacht. De gemeente heeft een rol in de preventie, vooral bij kwetsbare groepen zoals jongeren, senioren, laaggeletterden en mkb-ondernemers.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor alle doelgroepen is er in 2026 aandacht voor voorlichting over cyberweerbaarheid. Hierbij zijn ketenpartners zoals de politie en jongerenwerkers betrokken. In het eerste kwartaal van 2026 is er een voorlichting geweest op het AZC. In samenwerking met de politie is er in twee talen voorlichting gegeven over cyberweerbaarheid aan de bewoners van het AZC.

Tijd (indicator)

Indicatoren

Om te kunnen beoordelen of we de genoemde doelstellingen hebben behaald, raadplegen we de volgende bronnen:

- Waarstaatjegemeente.nl
- De misdaadcijfers van de politie
- De veiligheidsmonitor
- Datalab GO
- Conneqt

Op basis van deze bronnen krijgen wij onder andere inzicht in het percentage inwoners dat zich veilig voelt, het aantal misdrijven en het aantal overlastmeldingen. Ons streven is dat het percentage inwoners dat zich veilig voelt stijgt en het aantal misdrijven en overlastgevallen daalt. Op basis van de gegevens uit deze bronnen kunnen wij onze inzet waar nodig bijsturen.

Risico's

Dit beleidsveld bestaat uit veel verschillende soorten activiteiten. Om die reden benoemen we geen algemene risico's. De risico's worden per activiteit zelfstandig afgewogen.

Financiële afwijkingen programma 4

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prognose 1 2026	Prognose 2 2026	Mutaties Prognose 2 2026
Baten			
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening			
0.1 Bestuur	**1**	**88**	**87**
0.2 Burgerzaken	**762**	**762**	**0**
0.4 Overhead	**1.102**	**1.102**	**0**
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	**1.865**	**1.952**	**87**
4.2 Openbare orde en veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**115**	**115**	**0**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**18**	**18**	**0**
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	**132**	**132**	**0**
Totaal Baten	**1.997**	**2.084**	**87**
Lasten			
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening			
0.1 Bestuur	**4.163**	**4.048**	**-116**
0.2 Burgerzaken	**1.408**	**1.408**	**0**
0.4 Overhead	**16.241**	**16.974**	**733**
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	**21.812**	**22.429**	**618**
4.2 Openbare orde en veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**2.355**	**2.373**	**18**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**1.277**	**1.278**	**1**
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	**3.633**	**3.652**	**19**
Totaal Lasten	**25.444**	**26.081**	**637**
Onttrekkingen			
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening			
0.1 Bestuur	**21.042**	**29.669**	**8.626**
Stortingen			
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening			
0.1 Bestuur	**0**	**4.602**	**4.602**
Gerealiseerd resultaat	**-2.405**	**1.070**	**3.475**

Bestuur, organisatie en dienstverlening

De baten zijn € 87.000 hoger, wat als volgt te verklaren is:

- Regiocoördinator TECH.LAND € 87.000 V

Regiocoördinator TECH.LAND
In de periode 2026-2028 wordt het project Regiocoördinator TECH.LAND uitgevoerd. De totale projectkosten bedragen € 217.400 in 3 jaar, tegenover dit bedrag staan baten van € 217.400. Deze baten zijn conform de subsidiebeschikking in 4 jaren begroot (zie ook toelichting hieronder t.a.v. de lasten).

De lasten zijn € 724.000 hoger, wat grotendeels als volgt te verklaren is:

- Regiocoördinator TECH.LAND € 40.000 N
- Lasten implementatie wet WOO € 86.000 V
- Personeelskosten € 625.000 N

- Beheerplan onderhoud € 195.000 N

Regiocoördinator TECH.LAND
Voor het project Regiocoördinator TECH.LAND zijn € 40.000 aan kosten geraamd. De totale projectkosten bedragen € 217.400 in 3 jaar, tegenover dit bedrag staan baten van € 217.400. (zie ook toelichting hierboven t.a.v. de baten).
Lasten implementatie wet WOO
Vanuit de WOO-gelden is € 86.000 gebruikt ter dekking van de gerelateerde personeelskosten (zie hieronder).
Personeelskosten
De personeelskosten nemen met € 625.000 toe, hier staat een onttrekking van € 490.000 vanuit het bestemmingsreserve organisatieontwikkeling tegenover en € 135.000 wordt bekostigd uit andere budgetten. Dit betreft een budgetneutrale wijziging. Dit betreft met name de inzet van:

- Externe projectleider voor de aanbesteding van bedrijfsapplicaties (gedekt uit het bestemmingsreserve organisatieontwikkeling)
- 1 FTE formatie procesoptimalisatie en implementatie financiële applicaties (gedekt uit het bestemmingsreserve organisatieontwikkeling)
- 1 FTE teammanager bedrijfsvoering (gedekt uit de bestemming reserve organisatieontwikkeling)
- Inhuur teammanager Informatie en inhuur teammanager bedrijfsvoering gedekt uit het WOO-budget

Beheerplan onderhoud
Voor het Gemeentehuis en Raadhuis bedragen de lasten door de verwerking van het Raadsbesluit van 24 februari 2026 ten aanzien van het Beheerplan onderhoud 2026-2036 € 195.000. Zie ook Programma 2 beleidsveld Sport.

Openbare orde en veiligheid

Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Onttrekkingen algemene reserve

- Doorgeschoven activiteiten € 3.770.000
- Meerjarenonderhoudsplan € 368.000
- Subsidie Zwembad Jaspers € 228.000

Doorgeschoven activiteiten
Er is uitvoering gegeven aan raadsbesluit van 25-6-2026 : resultaatbestemming jaarrekening 2025. Uit de algemene reserve is onttrokken € 3.770.000. Zie ook hieronder de toelichting m.b.t. de onttrekking en storting bestemmingsreserve doorgeschoven activiteiten.
Meerjarenonderhoudsplan
De onttrekking aan de algemene reserve van € 368.000 vloeit voort uit het 24-2-2026 genomen raadsbesluit met betrekking tot de toevoeging van € 368.000 aan het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) te dekken uit de algemene reserve.
Subsidie Zwembad Jaspers
Conform raadsbesluit 28 mei 2026 is een aanvullende subsidie ad € 228.023 (€ 110.594 (over 2024) en € 117.429 (over 2026)) verleend zwembad Jaspers t.l.v. de algemene reserve.

Onttrekkingen bestemmingsreserve organisatieontwikkeling
De onttrekking van € 490.000 betreft de onttrekking volgens de collegebesluiten van 8-11-2025 en 16-12-2025 de volgende functies te dekken uit het bestemmingsreserve organisatieontwikkeling: een teammanager bedrijfsvoering, een medewerker procesoptimalisatie en implementatie financiële applicaties en een externe projectleider voor de aanbesteding van bedrijfsapplicaties.
Onttrekking en storting bestemmingsreserve doorgeschoven activiteiten
Er is uitvoering gegeven aan het raadsbesluit van 25-6-2026 resultaatbestemming jaarrekening 2025. Uit de algemene reserve is onttrokken € 3.770.000 en toegevoegd aan de reserve doorgeschoven activiteiten. Dit bedrag is in 2026 ook onttrokken ter bekostiging van deze activiteiten. In deze prognose wordt voorgesteld € 832.300 aan budgetten over te hevelen en is aan de reserve toegevoegd (toevoeging totaal € 4.602.300)

Programma 5 Inkomsten van Winterswijk

Inleiding

Dit programma omvat de inkomsten van onze gemeente die ook algemene dekkingsmiddelen zijn: de algemene uitkering uit het gemeentefonds en onze lokale heffingen.
In de andere vier programma's staan nu de activiteiten en budgetten die ook daadwerkelijk horen bij onze ambities en doelstellingen én waarop wij (bij)sturingsmogelijkheden hebben. Het college voert de begroting uit binnen de programma's en is in dat kader bevoegd om activiteiten bij te sturen en budgetten bij te stellen.
De (bij)sturingsmogelijkheden voor programma 5 zijn beperkt. Op de algemene uitkering hebben wij als individuele gemeente geen invloed. Daarnaast kunnen we de hoogte van de lokale heffingen alleen voor aanvang van het begrotingsjaar bepalen.

5.1 Algemene middelen

Ambitie

We zijn een financieel gezonde gemeente. De ambities in onze begroting zijn passend bij het financiële perspectief zoals dat nu bekend is.
Relevante documenten:

- Financiële verordening gemeente Winterswijk
- Treasurystatuut
- Planning- en control-documenten

Doelstellingen

Behouden gezonde financiële positie

Activiteiten

Monitoring en uitvoering van de begroting via P&C-documenten

Met de documenten in onze planning- en control (P&C)-cyclus stellen we onze ambities, doelstellingen en activiteiten voor het komende jaar vast (de begroting). Daarnaast volgen we de realisatie daarvan (bestuursrapportage), stellen we indien nodig budgetten bij (financiële prognoses) en leggen we verantwoording af (jaarstukken). Hierdoor houden we zicht op onze financiële positie en kunnen we bijsturen wanneer dat nodig is.
Kwaliteit (toelichting)
In het jaar 2026 stellen we de volgende P&C-documenten op:

- Jaarstukken 2025

- Kaderbrief 2027
- Eerste bestuursrapportage 2026, inclusief eerste financiële prognose
- Tweede bestuursrapportage 2026, inclusief tweede financiële prognose
- Begroting 2027

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Raadsvergadering juni 2026:

- Jaarstukken 2025
- Kaderbrief 2027
- Eerste bestuursrapportage 2026, inclusief eerste financiële prognose

Raadsvergadering november 2026:

- Begroting 2027

Raadsvergadering december 2026:

- Tweede bestuursrapportage 2026, inclusief tweede financiële prognose.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Financiële kengetallen
- Weerstandsratio

Een toelichting op deze indicatoren staat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Risico's

Ontwikkeling algemene uitkering: zie hoofdstuk 'De financiële positie van de gemeente Winterswijk in meerjarenperspectief'.
Ontwikkeling van lonen, prijzen en rente: in de bijlage Uitgangspunten begroting staat vermeld van welke loon-, prijs- en renteontwikkelingen we uitgaan. Als deze in 2025 sterker stijgen dan geraamd, dan is dat nadelig voor onze begroting.

5.2 Lokale belastingen

Ambitie

Met de opbrengst van onze lokale belastingen betalen we een deel van onze voorzieningen en zijn we minder afhankelijk van het Rijk. Daarbij vinden we een eerlijke verdeling van de lasten belangrijk.
Onze lokale belastingdruk is in balans met het niveau van dienstverlening dat we bieden. Wanneer het gaat om heffingen en leges, is ons uitgangspunt dat deze doorgaans de kosten dekken. Tenzij ze significant afwijken van vergelijkbare tarieven in andere gemeenten of als er plotseling sprake is van een aanzienlijke verhoging.
Om ervoor te zorgen dat onze ambities financieel haalbaar blijven, leggen we tevens de nadruk op het verkrijgen van (Europese) subsidies in plaats van op het verhogen van lokale belastingen.
Relevante documenten:

- Belastingverordeningen

Doelstellingen

De onroerende zaakbelastingen worden gefixeerd op de opbrengst, met uitzondering van inflatie en areaaluitbreiding

Doelstellingen

We maken meerjarige afspraken over de toeristenbelasting

Indicatoren

Zie de paragraaf lokale heffingen.

Risico's

De riool- en waterzorgheffing wordt geheven op basis van het waterverbruik van burgers. Het tarief wordt gebaseerd op het gemiddelde verbruik in de afgelopen drie jaar, maar de afrekening is gebaseerd op het daadwerkelijke verbruik. Dit kan afwijken van het gemiddelde over de drie voorgaande jaren.
De bouwleges worden grotendeels gebaseerd op de bouwkosten. De totale aanvragen en de bouwsommen zijn lastig in te schatten, ook gezien ontwikkelingen waar de gemeente geen invloed op heeft (zoals stijgende bouwkosten).
De daadwerkelijke opbrengsten van de riool- en waterzorgheffing en de bouwleges kunnen hierdoor significant afwijken van de begroting.

Financiële afwijkingen programma 5

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Prognose 1 2026	Prognose 2 2026	Mutaties Prognose 2 2026
Baten			
5.1 Algemene middelen			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**739**	**811**	**72**
0.5 Treasury	**482**	**638**	**156**
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	**78.275**	**78.561**	**286**
Totaal 5.1 Algemene middelen	**79.495**	**80.010**	**514**
5.2 Lokale belastingen			
0.61 OZB woningen	**4.372**	**4.427**	**55**
0.62 OZB niet-woningen	**3.248**	**3.443**	**195**
0.64 Belastingen overig	**65**	**65**	**0**
Totaal 5.2 Lokale belastingen	**7.685**	**7.935**	**250**
Totaal Baten	**87.180**	**87.944**	**764**
Lasten			
5.1 Algemene middelen			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**942**	**943**	**2**
0.5 Treasury	**-812**	**-1.290**	**-478**
0.8 Overige baten en lasten	**36**	**36**	**0**
Totaal 5.1 Algemene middelen	**167**	**-310**	**-477**
5.2 Lokale belastingen			
0.61 OZB woningen	**305**	**305**	**0**
0.62 OZB niet-woningen	**99**	**99**	**0**
0.64 Belastingen overig	**24**	**24**	**0**
Totaal 5.2 Lokale belastingen	**427**	**427**	**0**
Totaal Lasten	**594**	**118**	**-477**
Gerealiseerd resultaat	**86.586**	**87.827**	**1.241**

Algemene middelen

De baten zijn € 514.000 hoger, wat grotendeels als volgt te verklaren is:

• Algemene uitkering	€ 286.000 V
• Kortlopende rente	€ 160.000 V
• Mutatie boekwaarde grondexploitatie Meddo Roetendaal (baten)	€ 72.000 V

Algemene uitkering
Het voordeel van de algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2026 (€ 102.000 N) en septembercirculaire 2026 (€ 70.000 N). In de septembercirculaire 2025 is een bedrag van € 458.000 opgenomen voor duurzaamheid, is in Programma 4 in plaats van Programma 3 verantwoord, dit is een budgetneutrale wijziging.
Kortlopende rente
Betreft de kortlopende rente schatkistbankieren die ontvangen wordt.
Mutatie boekwaarde grondexploitatie Meddo Roetendaal (baten)
Dit betreft een deel van de budgetneutrale wijziging over de programma's 3 en 5 voortvloeiend uit de grondexploitaties, zie ook programma 3, beleidsveld gebiedsontwikkeling en wonen.
De lasten zijn € 477.000 lager, wat grotendeels als volgt te verklaren is:

- Langlopende rente € 478.000 V

Langlopende rente
De gewijzigde investeringsplanning levert een rentevoordeel van € 478.000 doordat een geplande lening niet wordt opgenomen.

Lokale belastingen

De baten zijn € 250.000 hoger:

- Onroerende zaak opbrengsten € 250.000 V

Bij het vaststellen van de tarieven voor 2026 wordt gebruik gemaakt van een voorlopige inschatting van de stijging van de WOZ-waardes. Deze wordt afgegeven door de Waarderingskamer in de meicirculaire van dat jaar. De opbrengst voor de OZB wordt geïndexeerd met het percentage uit dezelfde meicirculaire.
Gebleken is dat de uiteindelijke WOZ-waardes voor de niet-woningen harder zijn gestegen (4,5%) dan de inschatting ten tijde van de begroting 2026 (2,0%). Dit heeft gezorgd voor een (hoge) meeropbrengst bij de OZB voor niet-woningen (€ 195.000). De opbrengsten voor woningen stijgen met € 55.000 door de waardestijging, die ook iets sterker was dan opgegeven in de meicirculaire.
Doordat we in de begroting 2027 werken met de indexatie op de begrote opbrengst 2026 en wel rekenen met een stijgingspercentage van de daadwerkelijke WOZ-waardes vallen de stijgingen van de OZB mee en dalen de lasten voor de niet-woningen. Hiermee wordt de meeropbrengst van 2026 (feitelijk al) gebruikt voor de lastenverlichting voor 2027.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

In 2026 zijn er geen onttrekkingen of toevoegingen aan de bestemmingsreserves begroot.

Recapitulatie programma's

Financiële recapitulatie programma's

Omschrijving (toelichting)

De begroting voor 2026 sluit aan de lastenkant op een bedrag van € 149,6 miljoen. Bij de behandeling van de jaarstukken 2025 is besloten een bedrag van € 3,8 miljoen over te hevelen naar 2026. Samen met de overhevelingen bij de 2e Bestuursrapportage 2025 (€ 1,3 miljoen) is hierdoor vanuit 2025 in totaal € 5,1 miljoen beschikbaar gesteld voor 2026. Met de autonome ontwikkelingen in de 1e prognose was € 3,4 miljoen gemoeid, waarvoor het Rijk middelen beschikbaar heeft gesteld; per saldo daalde het tekort daardoor naar € 1,6 miljoen. In deze 2e Bestuursrapportage verbetert het saldo met € 7,0 miljoen naar een voordeel van € 5,4 miljoen. Daarnaast wordt voorgesteld € 832.300 over te hevelen naar 2027.
Per saldo bedragen de begrotingsmutaties per programma als volgt:

Prognose	**1e**	**2e**
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk	27 (V)	1.529 (V)
Programma 2 Meedoen in Winterswijk	559 (V)	48 (V)
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk	1.383 (V)	749 (V)
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk	995 (V)	3.475 (V)
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk	473 (V)	1.241 (V)
Totaal	**3.437 (V)**	**7.042 (V)**

Toelichting:
Het voordeel van programma 1 (€ 1.529.000) wordt vooral veroorzaakt door lagere lasten voor individuele- en groepsbegeleiding in de Wmo (€ 1.198.000). Bij programma 2 staat het voordeel op de opvang ontheemden Oekraïne (baten € 3.903.000, lasten € 2.829.000) tegenover hogere lasten voor De Storm, zwembad Jaspers, het MJOP sportzalen en het Grenslandcollege, waardoor het saldo beperkt blijft tot € 48.000. Het voordeel van programma 3 komt voornamelijk door de onttrekking aan de reserve instandhouding voorzieningen voor De Storm; de overige mutaties (stormschade, gevelmaatregelen, grondexploitaties Arrisveld en Ribeslaan) zijn grotendeels budgetneutraal. Het voordeel van programma 4 is vooral het gevolg van de verwerking van reservemutaties; de lasten zijn € 637.000 hoger door personeelskosten, het beheerplan onderhoud en TECH.LAND. Het voordeel van programma 5 bestaat uit een hogere algemene uitkering (€ 286.000), hogere OZB-opbrengsten (€ 250.000), hogere kortlopende rente-inkomsten (€ 160.000) en lagere lasten langlopende rente (€ 478.000).
Zie voor een uitgebreide toelichting de paragrafen Financiële afwijkingen per programma.

Excel-tabel

x € 1.000	Begroting 2026	bijstellingen prognose 1	Saldo Prognose 1	bijstellingen prognose 2	stand 2e prognose
Baten					
Programma 1	15.568	261	15.829	749	16.578
Programma 2	14.296	2.226	16.522	3.787	20.309
Programma 3	22.545	5.546	28.091	5.691	33.782
Programma 4	1.997	0	1.997	87	2.084
Programma 5	85.798	1.382	87.180	764	87.944
subtotaal	140.204	9.416	149.619	11.078	160.697
Lasten					
Programma 1	44.379	234	44.613	-780	43.833
Programma 2	38.247	1.667	39.914	3.739	43.653
Programma 3	42.234	4.277	46.511	5.689	52.200
Programma 4	25.072	372	25.444	637	26.084
Programma 5	-315	909	593	-477	116
subtotaal	149.617	7.459	157.075	8.808	165.886
Saldo van baten en lasten	-9.414	1.957	-7.456	2.270	-5.189
Onttrekkingen reserves	22.678	1.480	24.158	9.374	33.532
Toevoegingen reserves	18.332	0	18.332	4.602	22.934
Saldo mutatie reserves	4.347	1.480	5.826	4.772	10.598
Verloop begrotingssaldo 2026	-5.068	3.437	-1.631	7.042	5.410
Waarvan incidenteel	-5.068	1.735	-3.333	4.037	817
Waarvan structureel	0	1.702	1.702	2.892	4.593

Investeringen

Investeringen

Excel-tabel

Pr.	Beleidsveld (* € 1000)	Investeringskrediet	Overhevelingen Voor JR25	Overhevelingen JR25	Begroot 2026 primitief	Beschikbaar krediet voor 1e fp26	Mutaties 1e fp26	Mutaties 2e fp26	Beschikbaar krediet na 2e fp26
	Materiële vaste activa								
2	2.2 Sport	sportaccomodaties	-	2.230	-	2.230	-2.075	-	155
2	2.4 Educatie	Investeringsplan Integraal Huisvestingsplan (IHP)	-	5.595	-	5.595	-5.088	-	507
3	3.1 Openbare ruimte	Project Hakkelerkamp Oost	-	1.882	1.362	3.244	-1.326	-	1.919
3	3.1 Openbare ruimte	Reconstructie wegen binnen en buiten de kern	-	1.423	3.672	5.095	-1.233	-888	2.974
3	3.2 Klimaat, water en milieu	Klimaatadaptatie	-	514	400	914	-450	-	464
3	3.2 Klimaat, water en milieu	Riolering en pompunits	-	1.666	3.108	4.774	-2.697		2.077
3	3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	Woningbouwproject Eelink afronding openbare ruimte	-	467	-	467	-365		102
3	3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	Aankoop grond bij Brinkeweg 15 Miste	-	-	-	-	-	75	75
3	3.5 Economie en lobby	Project Dennenoord	-	6	20	26	-		26
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	Hardware / software servers / backup	-	1.519	761	2.280	-548	-619	1.113
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	Vervanging meubilair en verbouwing gemeente kantoor	-	78	-	78	-		78
5	5.1 Algemene middelen	Kottenseweg 190 aankoop pand (vordering)	-	-400	-	-400	-		-400
	Totaal investeringskredieten materiële vaste activa		-	14.979	9.323	24.303	-13.781	-1.432	9.090
	Financiële vaste activa		-	4.350	-104	4.246	-	-	4.246
	Totaal materiële vaste activa plus financiële vaste activa		-	19.329	9.219	28.548	-13.781	-1.432	13.336

Toelichting op de investeringen

De kredieten, behorende bij de investeringen, zijn als onderdeel van de begroting vastgesteld door de raad. De meeste kredieten kennen een meerjarig verloop. Bij de jaarrekening wordt een totaaloverzicht van alle lopende kredieten gepresenteerd waarbij voor een aantal investeringskredieten wordt gevraagd deze over te hevelen naar het volgende jaar.
Bij de 1e en 2e prognose wordt bekeken welke kredieten eventueel afwijkingen vertonen en of er, ook vanwege de begrotingsrechtmatigheid, bijstellingen nodig zijn. Bij deze prognose zijn geen bijramingen van toepassing.

Programma 3, beleidsveld Openbare ruimte, (3.1) reconstructie wegen binnen en buiten de kern

Instandhouding van de Hesselinkweg	€ 120.000 N
Rijbaan Groenloseweg (SPUK subsidie)	€ 290.000 V
Rijbaan Vredenseweg (SPUK subsidie)	€ 56.000 V
Aanleggen vrijliggend fietspad Europalaan (SPUK subsidie)	€ 153.500 V
Verbeteren fietsroutes en schoolomgevingen 2027 (SPUK subsidie)	€ 508.000 V
Totaal mutaties programma 3, beleidsveld Openbare ruimte	€ 887.700 V

Het in 2027 begrote krediet van € 120.468 wordt bij de 2e bestuursrapportage voor instandhouding van de Hesselinkweg, uitvoeringsjaar 2027 naar voren (2026) gehaald. Het vervangen van de deklaag van de Hesselinkweg was oorspronkelijk in de begroting 2027 opgenomen maar is in 2026 uitgevoerd. De schade aan het wegdek was dermate omvangrijk dat de weg niet meer verkeersveilig was voor de gebruiker. Om veel kosten voor noodreparaties te voorkomen hebben we het vervangen van de deklaag vervroegd en gelijktijdig uitgevoerd met de geplande werkzaamheden aan een deel van de Ratumseweg. Zie ook begroting 2027 bijlage 4 investeringskredieten. Daarnaast zijn bovenstaande specifieke uitkeringen (SPUK's) van in totaal € 1.008.175 als inkomst verantwoord op bovenstaande kredieten.
Binnen beleidsveld gebiedsontwikkeling en wonen (3.4) is de aankoop van de grond bij Brinkeweg 15 Miste van € 75.000 conform het Raadsbesluit van 26 februari 2026 verantwoord.
Programma 4, beleidsveld bestuur organisatie en dienstverlening
Op de kredieten voor Hardware / software servers / backup is € 619.000 afgeraamd. Zoals in de 1e Bestuursrapportage 2026 in Programma 4 is opgenomen, nemen de structurele ICT-kosten toe vanwege outsourcing van diensten. Deze worden gedekt uit middelen die vrijkomen doordat er sprake is van lagere kapitaallasten. Door de aframing op kredieten betreft dit een budgetneutrale correctie in de meerjarenbegroting.

Rechtmatigheid

Uitkomsten verbijzonderde interne controle

Bij deze gelegenheid informeren wij u over de bevindingen interne controle. Conform de planning hebben wij onze focus gericht op enkele aandachtsvelden. Deze zijn hieronder opgenomen met een samenvatting van de belangrijkste bevinden:

- Aanbestedingen: wij hebben geen nieuwe tekortkomingen en/of afwijkingen geconstateerd met een impact op de financiële aanbestedingsrechtmatigheid over het eerste halfjaar. De afwijkingen die geconstateerd zijn, zijn bestedingen waarbij voorgaand jaar fouten geconstateerd zijn.

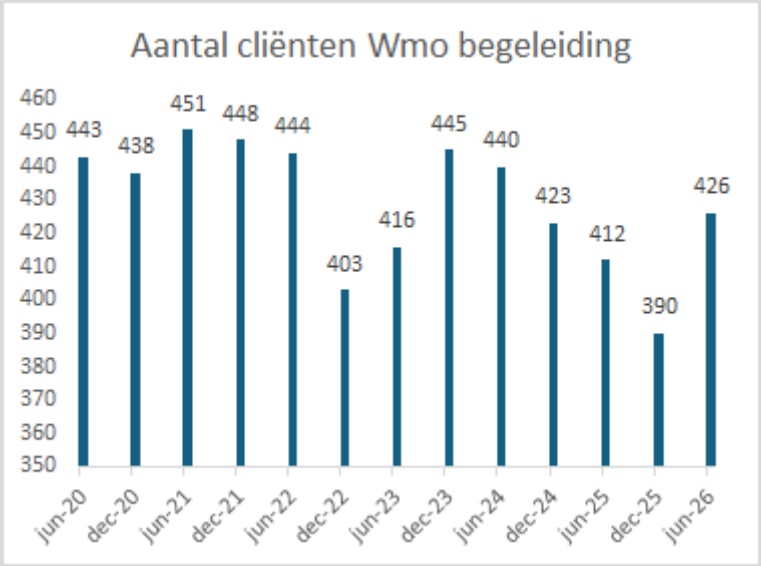
- Inkopen: we hebben meerdere bevindingen gedaan die in lijn liggen met de bevindingen van voorgaand jaar. Er is één onrechtmatige uitgave geconstateerd die geëvalueerd moet worden bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Ook in 2026 zijn er bevindingen in het kader van mandatering en prijsonderbouwing. Door vastlegging hiervan in de workflow in te bedden, kan in de toekomst hier beter invulling aangegeven worden. De implementatie van de hiervoor aangeschafte module heeft nog niet plaatsgevonden.
- Wmo: het advies is om het besluitvormingsproces anders in te regelen indien structureel sprake is van het starten met zorg voordat de beschikking is afgegeven.
- Jeugd: er zijn geen aanbevelingen gedaan.

Ontwikkelingen Wmo en jeugdhulp

Aantal Wmo cliënten integrale ondersteuning

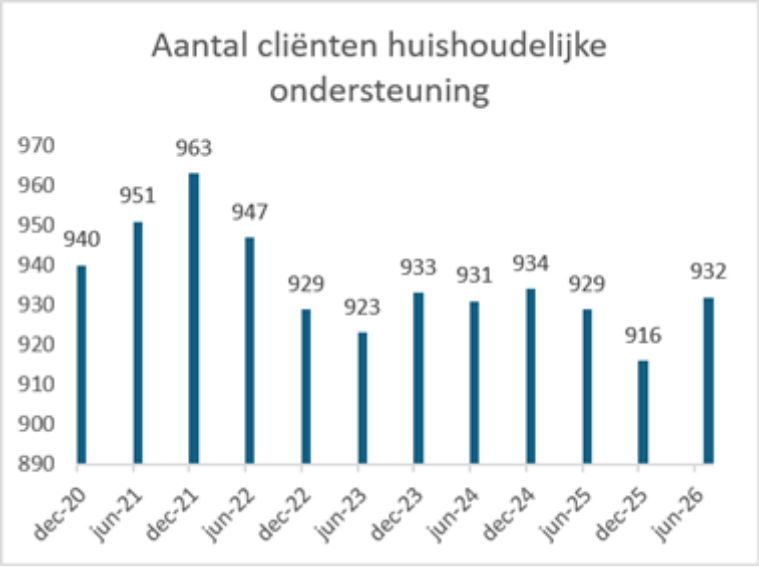
Omschrijving (toelichting)

In deze tabel ziet u de ontwikkeling van het aantal cliënten Wmo cliënten integrale ondersteuning (individuele en groepsbegeleiding) in Winterswijk.

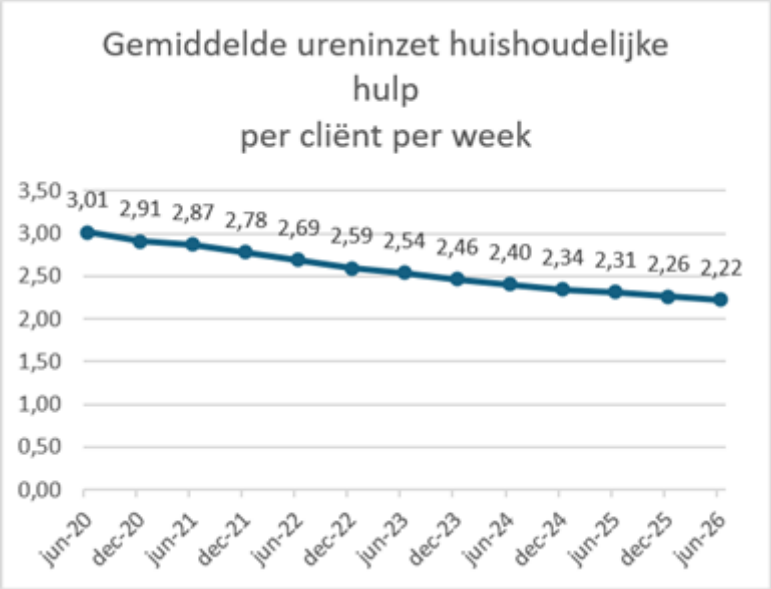
Aantal cliënten huishoudelijke ondersteuning

Het aantal cliënten dat huishoudelijke ondersteuning ontvangt vanuit de Wmo.

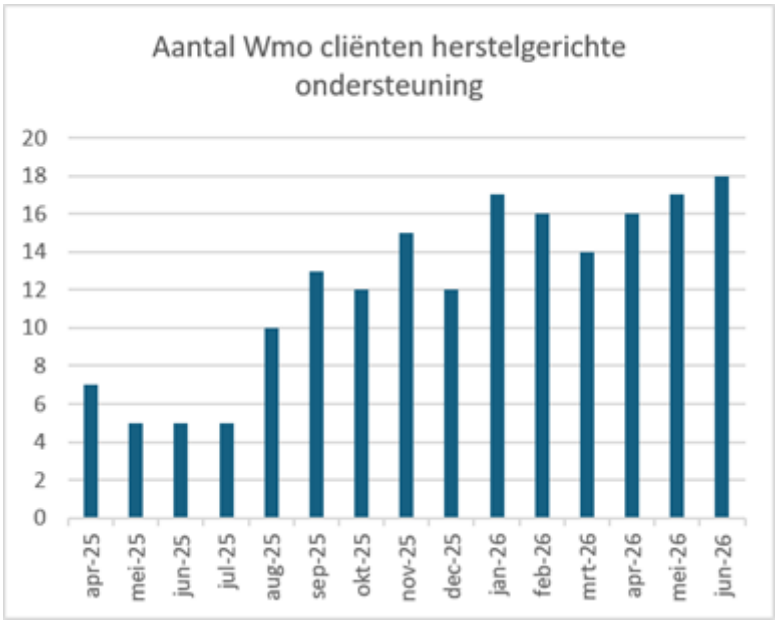
Gemiddelde ureninzet huishoudelijke hulp per cliënt per week

Hieronder vindt u de ontwikkeling van het aantal uren dat gemiddeld ingezet wordt voor huishoudelijke hulp per cliënt en per week.

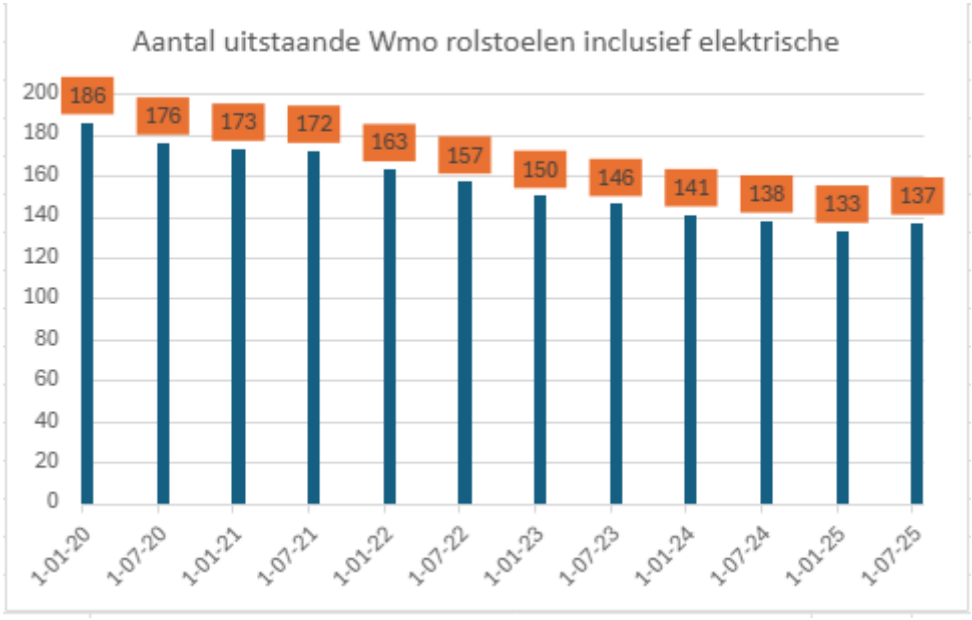

Aantal Wmo cliënten herstelgerichte ondersteuning

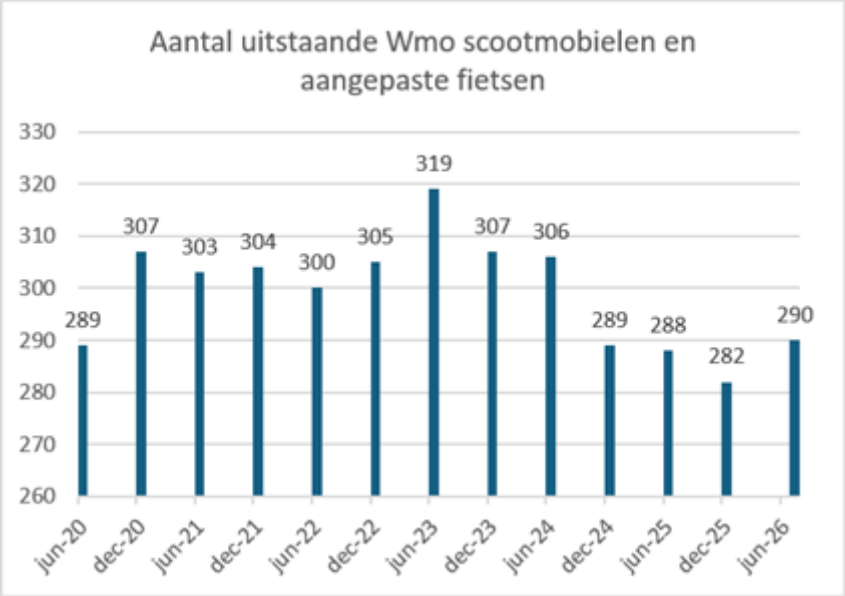
Het aantal cliënten dat werkt aan herstelgerichte ondersteuning en daarmee het vergroten van zelfredzaamheid.

Aantal uitstaande Wmo rolstoelen inclusief elektrische rolstoelen

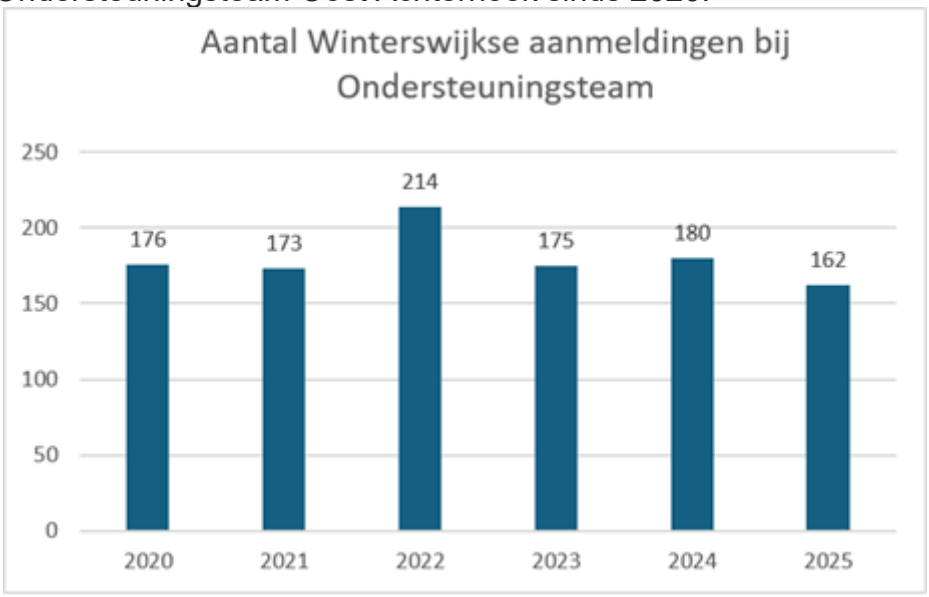

Aantal uitstaande Wmo scootmobielen en aangepaste fietsen

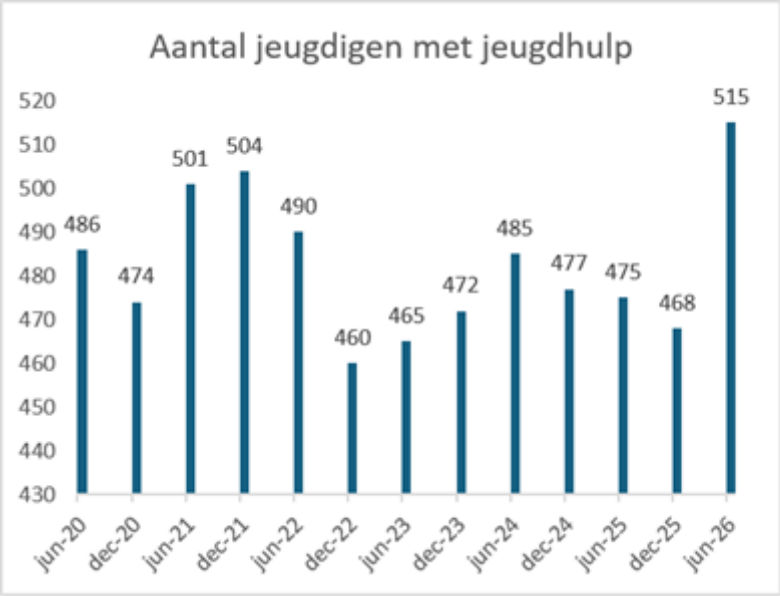
Aantal Winterswijkse aanmeldingen bij Ondersteuningsteam

Hieronder vindt u het aantal Winterswijkse cliënten dat zich heeft aangemeld bij het Ondersteuningsteam Oost Achterhoek sinds 2020.

Aantal jeugdigen met jeugdhulp

Hieronder vindt u de ontwikkeling van het aantal jeugdigen in Winterswijk met jeugdhulp vanaf 2020.

Verwijzers naar jeugdhulp

Hieronder vindt u het aandeel verwijzingen per verwijzer naar jeugdhulp. Dit is een momentopname.

